

372.19
ว 6440
ย.3

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2

ปริญญานิพนธ์

ของ

พิชิต เย็นทรงวง

1 พ.อ. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

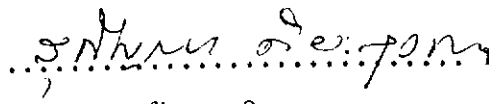
สิงหาคม 2537

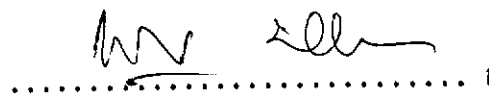
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

191108

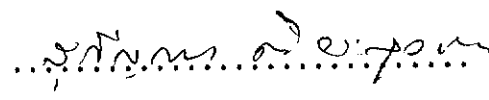
คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

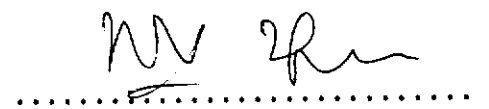
คณะกรรมการควบคุม

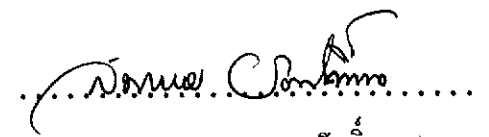

..... ประธาน
(ผศ.สุกัญญา ดิยะสุวรรณ)

..... กรรมการ
(รศ.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ)

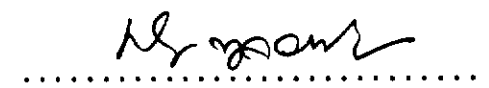
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผศ.สุกัญญา ดิยะสุวรรณ)

..... กรรมการ
(รศ.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 3 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2537

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความกรุณาอย่างยิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกัญญา ตียะสุวรรณ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ชาตวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ คำปรึกษาแนะนำ แก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีมาตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน ความกรุณาของท่านทั้งสอง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้ และขอ กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมหมาย รอดโพธิ์ทอง เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณา เป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาแนะนำ ตรวจแก้ไข ซึ่งส่งผลต่อความ สมบูรณ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต คลองเตย เขตยานนาวา เขตพระโขนง เขตบางคอแหลม เขตสาทร ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตดังกล่าวข้างต้น

ขอขอบคุณอาจารย์วราวุธ เย็นทรวง ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจมาตลอดเวลา คุณค่าและคุณประโยชน์ที่พึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ ของมารดา และคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้มีส่วนส่งเสริมให้กำลังใจและประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

พิชิต เย็นทรวง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การบริหารงานวิชาการ	8
ขอบข่ายงานด้านวิชาการ	17
การบริหารหลักสูตร	19
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	21
การจัดการเรียนการสอน	24
การนิเทศการเรียนการสอน	30
กระบวนการของการนิเทศการเรียนการสอน	32
การวัดผลและประเมินผล	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
สรุปผลการวิเคราะห์	70
อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	72
ข้อเสนอแนะทั่วไป	82
ข้อเสนอเพื่อการวิจัย	84
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	92
ประวัติย่อของผู้วิจัย	100

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
2	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนจำแนกเป็นรายด้าน	54
3	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนจำแนก ตามรายข้อ	55
4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อ	57
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนิเทศการเรียนการสอนตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อ	60
6	แสดงค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนจำแนก ตามรายข้อ	62
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติ หน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน	65
8	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียน การสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของครูและผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่	66
9	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการเรียน การสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของครูและผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่	67
10	เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตาม ความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน	68

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

มนุษย์เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาประเทศชาติ ประเทศใดมีประชากรที่มีคุณภาพ ย่อมจะส่งผลให้ประเทศนั้น มีการพัฒนาได้ดี การศึกษา เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนามนุษย์ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาระดับเดียวที่ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน เพราะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับมวลชนมากที่สุด ที่ชนในชาติมีโอกาสได้รับมากกว่าการศึกษาระดับอื่น ๆ รัฐบาลทุกสมัยได้ให้ความสำคัญ ต่อการประถมศึกษาเป็นอย่างมาก โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เพื่อพัฒนาให้เยาวชนของชาติอันเป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศ ได้มีความรู้ความสามารถและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การที่โรงเรียนในระดับประถมศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพสังคมเศรษฐกิจการเมือง วัฒนธรรม ประเพณีได้เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดระบบการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดหมายของการศึกษา เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในระดับปฏิบัติการ ผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นเช่นไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจเต็มในการจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนไว้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้พัฒนาขึ้นในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับประถมศึกษานั้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ ดังนั้นถ้าโรงเรียนประถมศึกษาขาดประสิทธิภาพจะด้วยสาเหตุเพราะระบบบริหารหรือทรัพยากรบุคคลก็ตาม จะส่งผลกระทบต่อถึงผลผลิต ซึ่งหมายถึงประชากรส่วนใหญ่ของประเทศก็จะขาดประสิทธิภาพไปด้วย

ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารงานการประถมศึกษา เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น กรุงเทพมหานครเป็นอีกหน่วยงานที่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินการจัดการประถมศึกษาให้แก่เด็กที่อยู่ในเกณฑ์อายุเข้ารับการศึกษาระดับบังคับภายในกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครเห็นความสำคัญของการประถมศึกษาอย่างมาก โดยได้กำหนดแนวนโยบายเร่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เด็กเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพที่เหมาะสมกับสภาพของความต้องการของชุมชน แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 4 แผนการศึกษาและวัฒนธรรม (2535 : 20) เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายดังกล่าว กรุงเทพมหานครได้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา โดยกำหนดค่าใช้จ่ายนักเรียน 1 คนต่อปีการศึกษา ดังนี้ ในปีงบประมาณ 2534 จัดค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนคนละ 7,431 บาท และในปีงบประมาณ 2535 จัดค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนคนละ 8,242 บาท จะเห็นได้ว่ากรุงเทพมหานครเห็นความสำคัญด้านการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเรียนระดับประถมศึกษาเป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากการจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้ทุกปี ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรุงเทพมหานครได้แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 36 เขต และ 2 เขตสาขา เพื่อประสิทธิภาพทางด้านการบริหารการศึกษา ทางสำนักงานการศึกษาได้แบ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครออกเป็น 8 ภาค ในภาค 2 ประกอบด้วย เขตพระโขนง เขตคลองเตย เขตยานนาวา เขตสาทร และเขตบางคอแหลม มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด 39 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2535 มีนักเรียนจำนวน 30,658 คน นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น 3,336 คน หรือคิดเป็นนักเรียนสอบตกร้อยละ 10.88 (สำนักงานการศึกษา. 2535 : 15) จากสถิติผลการสอบเลื่อนชั้นของนักเรียน ย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 กำลังประสบปัญหาทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถใช้เป็นเครื่องวัดถึงคุณภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี มูลเหตุของปัญหานี้อาจมีผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยในการบริหาร คือครูผู้สอน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการศึกษา แต่มูลเหตุสำคัญของปัญหาอีกประการหนึ่งได้แก่ ตัวผู้บริหาร ผู้บริหาร

เป็นตัวจักรที่สำคัญของโรงเรียน คุณภาพของการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้บริหารงานโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จันททัย กลีบเมฆ (2525 : 9) ได้กล่าวว่าโรงเรียนจะมีผลการเรียนของนักเรียนดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้เวลาในการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เท่าที่สังเกตผู้บริหารมักจะละเลยหน้าที่ในด้านการเรียนการสอนหรือทางด้านวิชาการนั่นเอง มักใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในด้านการปรับปรุงอาคารสถานที่ เพราะงานด้านนี้มองเห็นง่ายใช้เวลาไม่มากนักและมีผลไปถึงการพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษประจำปีด้วย ส่วนงานวิชาการใช้เวลาาน มองเห็นผลยาก ผู้บริหารมักไม่ค่อยสนใจ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้หนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในภาค 2 ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ในงาน 4 ด้าน คือ
 - 1.1 การบริหารหลักสูตร
 - 1.2 การจัดการเรียนการสอน
 - 1.3 การนิเทศการเรียนการสอน
 - 1.4 การวัดผลและประเมินผล
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียน 39 คน ครู 1,600 คน รวม 1,639 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่
 - 2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 จำนวน 39 คน
 - 2.2.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 จำนวน 310 คน จาก 39 โรงเรียน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 3.1.1 ตำแหน่ง จำแนกออกเป็น

3.1.1.1 ครู

3.1.1.2 ผู้บริหาร

3.1.2 ขนาดของโรงเรียนแบ่งเป็น 3 ขนาด

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.1.3 ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน

3.1.3.1 ต่ำกว่า 7 ปี

3.1.3.2 ตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อ
งานการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน คือ

3.2.1 การบริหารหลักสูตร

3.2.2 การจัดการเรียนการสอน

3.2.3 การนิเทศการเรียนการสอน

3.2.4 การวัดผลและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการหรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับงานวิชาการ โดยสามารถวัดได้จากความคิดเห็นของครู และผู้บริหารโรงเรียน ตอนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ

1.1 การบริหารหลักสูตร หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร การกำหนดนโยบาย แผน และวัตถุประสงค์ในการ
ทำแผนการสอน โครงการสอน คู่มือครู และกำหนดการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 เมื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน ประจำชั้น และกลุ่มประสบการณ์ การจัดตารางสอน การควบคุมดูแลครู ในการดำเนินการสอน การจัดให้มีและใช้สื่อการสอน แผนการสอน คู่มือครู หนังสือ แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ การจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือ

1.3 การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและแก้ไขปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู และส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสอน

1.4 การวัดผลและประเมินผล หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์การประเมินผล การจัดทำข้อสอบ การวิเคราะห์ผล และการนำผลจากการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

2. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่อยู่ในพื้นที่เขตต่อไปนี้ คือ เขตคลองเตย เขตสาทร เขตยานนาวา เขตบางคอแหลม เขตพระโขนง

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่และครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2

4. ครู หมายถึง ผู้ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2

5. ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนจำนวน 1 - 400 คน

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนจำนวน 401 - 800 คน

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป

6. ประสบการณ์ในการบริหารงาน หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

6.1 ต่ำกว่า 7 ปี

6.2 ตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาสาระเป็นงาน 4 ด้าน คือ

1. การบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศการเรียนการสอน
4. การวัดผลและประเมินผล

โรงเรียนประถมศึกษาถือเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญเพราะเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ผลการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญ และมีบทบาทในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับผิดชอบในการพัฒนาประชากรของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยซึ่งมีประชากรส่วนน้อยที่ศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศผ่านการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเดียว ถ้าโรงเรียนประถมศึกษาขาดประสิทธิภาพประชากรส่วนใหญ่ของประเทศก็จะพลอยขาดประสิทธิภาพด้วย (บุญไญย สาร. 2526 : 365) ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งงานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาออกเป็น 6 ด้าน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการการเงินและพัสดุ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งผลสรุปจากการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของงานแต่ละด้าน มีผลสรุปว่างานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับแรก งานบุคลากรเป็นอันดับที่สอง งานกิจการนักเรียนเป็นอันดับที่สาม และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นอันดับที่หก ส่วนงานธุรการการเงินและพัสดุ กับงานอาคารสถานที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ว่างานใดมีความสำคัญมากน้อยกว่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 27)

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงมีความสำคัญที่สุด แต่การที่ผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องการบริหารโรงเรียน อันเป็นการระหน้าที่ของตน ซึ่งนอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารโรงเรียนแล้ว จะต้องมีความรู้และเข้าใจถึงขอบข่ายความรับผิดชอบของงานที่ตนต้องรับผิดชอบ เพื่อที่จะได้สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ภิญโญ สาร. 2526 : 324)

หวน พันธุ์พันธ์ (2525 : 10-17) ได้ให้ขอบข่ายของงานวิชาการไว้ว่า งานบริหารด้านวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษานั้นได้แก่การควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครูประจำการ การเผยแพร่วิชาการ การวัดผลการศึกษา การวิจัยค้นคว้า การประเมินมาตรฐานในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงโรงเรียน การตรวจเยี่ยมและการนิเทศการเรียนการสอน เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 87) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดเพื่อจะส่งเสริมหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นที่เกี่ยวกับครูหรือนักเรียนก็ตาม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 29)

งานวิชาการ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในเรื่องหลักสูตร การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดทำโครงการสอน การเตรียมการสอน สื่อการเรียนการสอน การนิเทศ ตลอดจนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ภิญโญ สาร (2526 : 326) ได้ให้ขอบเขตของการบริหารงานวิชาการดังต่อไปนี้ คือ งานหลักสูตร ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การสอน แบบเรียน ห้องสมุด และการสอนแบบต่าง ๆ

สายหยุด จำปาทอง (2526 : 3) ได้แสดงความเห็นทำนองเดียวกันว่า การบริหารวิชาการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ หลักสูตร การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดทำโครงการ การเตรียมการสอน สื่อการสอน วิธีสอน และการวัดผลและการประเมินผลการเรียน

บันลือ พุกพะวัน (2525 : 155 - 156) ได้จำแนกงานวิชาการของโรงเรียนออกเป็น 3 งาน คือ

1. งานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง ได้แก่ การรับเด็กเข้าเรียน การจัดครูประจำชั้น การจัดตารางสอน การจัดบริการด้านหลักสูตรและห้องสมุด
2. งานการจัดบริการอื่นที่เสริมการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดบริการแนะแนว การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวภาษา และการจัดกิจกรรมกีฬา
3. งานเกี่ยวกับบุคลากร ได้แก่ การจัดสายงานตามหมวดหมู่ และความถนัดของครู การมอบหมายงานให้หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2525 : 34 - 35) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1. ผู้บริหารโรงเรียนกับโปรแกรมการสอน ซึ่งควรดำเนินการดังนี้ การประเมินผล โปรแกรมที่มีอยู่ การวางแผนเพื่อปรับปรุงโปรแกรม การนำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ และการประเมินผลโปรแกรมใหม่
2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูปฏิบัติการสอน จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาครูใหม่ การปรุณิเทศ การมอบหมายงาน การพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

องค์การ อินทรมพรรย (2526 : 161) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ว่างานวิชาการในโรงเรียนนอกจากหมายถึงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลักที่ถือว่ามีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมแล้ว ปัจจุบันงานวิชาการยังหมายรวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดี นอกเหนือจากความรู้ความสามารถที่จะนำมาเลี้ยงชีพได้ มีความสุขความพอใจตามเอกลักษณ์ และสภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนช่วยเหลือเผื่อแผ่แก่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควรด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 9) ได้สรุปความหมายของคำว่า การบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับจะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน เป็น วิกิพีเดีย มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ โดยให้ความสำคัญของงานวิชาการเป็นหลัก โดยถือว่าภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นจะต้องเอาใจใส่ และให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คือ งานวิชาการ ส่วนงานอื่น ๆ ลดหลั่นความสำคัญตามลำดับดังนี้

1. งานวิชาการ
2. งานบริหารบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กิตติมา ปรีดีติลล (2532 : 48 - 49) ได้ให้หลักการบริหารงานด้านวิชาการไว้ว่า

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา หรือโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารจึงจำเป็นจะต้องมีหลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากงานด้านวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางมากในการบริหารงานในแต่ละอย่าง จึงมีเทคนิคและหลักการที่แตกต่างกันไปในเรื่องรายละเอียดของงาน แต่หลักการที่สำคัญร่วมกันที่ควรนำไปปฏิบัติในการบริหารงานด้านวิชาการมีพอสรุปดังนี้

1. จัดทำแผนวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งการร่วมมือกันทำงาน
3. ควรจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
4. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
5. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ
6. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าการสอนคนอื่น

7. มีการให้ขวัญ กำลังใจในการทำงาน
8. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
9. ให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
10. ติดตามและประเมินผลงาน

ภิญโญ สาธร (2526 : 325) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการ โดยเน้นถึงรายละเอียดของแต่ละงานไว้ดังนี้

1. พิจารณาหลักสูตรที่ใช้อยู่โดยรอบคอบ ให้รู้วัตถุประสงค์สำคัญของการสอนรายวิชาที่จะต้องสอนตามหลักสูตรว่ามีอะไรบ้าง มีกิจกรรมอะไรบ้างที่ควรนำมาปฏิบัติในการสอน เพื่อเสริมหลักสูตร หรือเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจวิชานั้น ๆ ของนักเรียน
2. พิจารณาแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบโดยรอบคอบดูว่าเนื้อหาของแบบเรียนหรือหนังสืออ่านประกอบตรงกับหลักสูตรเพียงใด บางที่ครูที่สอนจำเป็นต้องจะ ต้องเพิ่มเติมแก้ไขหรือปรับปรุงด้วยตนเองตามความเหมาะสม
3. ในกรณีที่มิมีโครงการสอนอยู่แล้ว ครูจะต้องร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของโครงการสอนด้วย การพิจารณาดังกล่าวควรเปรียบเทียบกับทางปฏิบัติด้วย เพราะบางที่โครงการสอนบางตอนไม่อาจปฏิบัติได้สมบูรณ์ หรือไม่สะดวกที่จะสอนตามลำดับนั้น ๆ ก็อาจต้องแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ให้เหมาะสม ถ้ายังไม่มีโครงการสอน ครูใหญ่ต้องเป็นผู้ช่วยให้ครูร่วมจัดทำขึ้นใช้ในโรงเรียนด้วยตนเอง เพื่อเป็นแนวทางควบคุมการสอนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและตรงเป้าหมายของหลักสูตร
4. พิจารณาข้อสอบวิชาต่าง ๆ ที่เคยจัดสอบมาแล้ว เพื่อทราบแนวทางของข้อสอบ เพราะโดยปกติข้อสอบแสดงวัตถุประสงค์ของการสอนวิชานั้น ๆ ออกมาชัดเจนดีกว่าหลักสูตรเสียอีก แนวของข้อสอบจะช่วยครูได้มากในการสอนให้ถูกทิศทาง
5. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือการเปลี่ยนแบบเรียน ไม่มีประโยชน์เลยถ้าครูไม่ยอมเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนและสภาพแวดล้อม การปรับปรุงการสอนของครูมีความสำคัญเหนือกว่าการปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียน ครูใหญ่จึงควรจัดให้มีการแสดงปาฐกถาในด้านวิชาการ โดยเฉพาะเรื่องวิธีสอนให้ครูได้ฟังเป็นครั้งคราว

6. ในด้านนักเรียน ครูใหญ่ควรจัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปมาบรรยายวิธีการเรียนที่จะก่อให้เกิดผลดีเป็นครั้งคราว

7. การกำหนดให้ครูในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนเป็นผู้บรรยายพิเศษในการประชุมนักเรียนบางชั้นหรือทั้งโรงเรียน ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้พิเศษเพิ่มเติมได้มาก ครูใหญ่จึงควรจัดให้มีเป็นประจำอย่างน้อย 2 ครั้งในภาคเรียนหนึ่ง ๆ

8. ควรนำผลการสอบของแต่ละวิชา แต่ละชั้นมาวิเคราะห์ทุกสิ้นปีการศึกษา

9. ครูใหญ่ควรชักจูงให้ครูทุกคนอ่านหนังสือ หรือตำราวิชาครูเสียบ้างเป็นครั้งคราว แม้จะเคยเรียนมาแล้ว

10. ควรมีการประชุมครูเพื่ออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการสอน และการเรียนของนักเรียนเสียบ้าง อย่างน้อยภาคเรียนหนึ่ง ๆ ควรทำได้สัก 2 ครั้ง

11. ครูใหญ่ไปเยี่ยมห้องเรียนขณะครูสอนเสียบ้าง ให้อำนาจในโรงเรียนครูเขาสอนกันอย่างไร และควรทำเป็นประจำจนครูรู้สึกเป็นธรรมดาที่ครูใหญ่มาขอดูการสอน

12. ครูใหญ่ควรชักจูงให้ครูที่มีชั่วโมงว่างเข้าไปนั่งคุยเพื่อนครูสอนเสียบ้าง จะได้ช่วยกันคิดแก้ไขวิธีสอนให้ดีขึ้น และบางที่อาจเกิดความคิดดี ๆ นำมาแก้ไขปรับปรุงตนเองได้

13. ครูใหญ่ไม่ควรแสดงการสอนให้ครูน้อยด้วยตนเอง เพราะอาจผิดพลาดได้ แต่ถ้อยคำควรให้ครูเห็นวิธีการดี ๆ อาจเชิญครูอื่นที่เห็นว่ามีความสามารถมาแสดงให้ดูจะดีกว่า หวังระลึกเสมอว่าวิธีสอนของใครก็ของคนนั้น ยากที่จะเลียนแบบกันได้ เพราะบุคลิกภาพของครูแต่ละคนไม่เหมือนกัน นักเรียนแต่ละห้องก็ไม่เหมือนกัน

14. ในระหว่างหยุดภาคเรียนภาคปลาย โรงเรียนควรจัดให้มีการสัมมนาของคณะครูทั้งโรงเรียนเสียบ้าง เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนในบรรยากาศทางวิชาการ ในการนี้โรงเรียนอาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาสมทบด้วยก็ได้

15. ส่งครูไปร่วมอบรมครูที่คุรุสภา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น เมื่อเขาจัดขึ้นเป็นครั้งคราวบ้าง เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้เปิดหูเปิดตา เห็นโลกกว้างแทนที่จะเห็นแต่โรงเรียนของตนเพียงอย่างเดียว

กิตติมา ปรีดีติลล (2532 : 50 - 51) ได้สรุปกระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยมีหลักการบริหารสรุปได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นวางแผนก่อนการดำเนินงาน ผู้บริหารจำเป็นต้องวางแผนด้านวิชาการเอาไว้ โดยกำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน การจัดระบบงาน การกำหนดวิธีการ จัดบุคลากร จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงาน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานดำเนินไปตามเป้าหมาย และขั้นตอนของแผนที่วางไว้ โดยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

2. ขั้นการจัดดำเนินการ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ งานที่วางไว้ในแผนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 งานที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ผู้บริหารจะต้องควบคุมดูแลให้มีการจัดทำแผนการสอนในแต่ละวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการสอนของครู เป็นการนำหลักสูตรหรือแผนงานลงสู่การปฏิบัติการสอน

2.2 งานที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี มีการจัดชุมนุมต่าง ๆ ลูกเสือ และเนตรนารี มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับบริการ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อช่วยเหลือครูในการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารการสอน คู่มือครู เพื่อช่วยครูทำการสอน

3. ขั้นส่งเสริมและควบคุมงานด้านวิชาการ ผู้บริหารจะต้องติดตามและควบคุมงานวิชาการให้ได้มาตรฐาน

3.1 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ นั่นคือกำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของนักเรียนกับจุดมุ่งหมายของโรงเรียน จัดหน่วยงานให้สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรับผิดชอบทางวิชาการ จัดสรรเวลาและสถานที่ให้แก่กิจกรรมการเรียนการสอน จัดสรรวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ติดต่อสื่อสารกับชุมชนเพื่อทราบความต้องการของชุมชน และจัดวางเป้าหมายได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังต้องมีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนด้วย

3.2 ส่งเสริมงานวิชาการและจัดบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรสนับสนุนที่จะให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ควรจัดเพื่อสนองและเสริมบรรยากาศทางวิชาการยิ่งขึ้น มีดังนี้

3.2.1 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะอาจจัดรวมกันเป็นคณะครูที่สอนวิชาเดียวกันมาร่วมกันทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.2.2 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมชน หรือชมรม หรือสมาคมทางวิชาการ เพื่อปรึกษา และเผยแพร่งานวิชาการให้กว้างขวาง

3.2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดทำหนังสือวารสารเพื่อเผยแพร่ หรือมีการประชุมสัมมนา ค้นคว้า วิจัยอยู่เสมอ

3.2.4 ส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้และวุฒิสูงขึ้น เช่น ให้โอกาสในการศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมเพื่อเลื่อนวิทยฐานะเพื่อจะได้นำความรู้ไปเผยแพร่แก่นักเรียน

3.2.5 การเรียนในห้องเรียน ก็ควรจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของโรงเรียน เช่น นักเรียนอาจจะแบ่งกลุ่มกันตามความสามารถ แบ่งตามเอกภาพ หรือแบ่งแบบคละ การจัดครูเข้าสอนก็ควรคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด และวุฒิของครู นอกจากนี้วิธีการจัดครูเข้าสอนก็ยังมีส่วนส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการได้ เช่น จัดครูเข้าสอนประจำชั้น จัดครูสอนประจำวิชา หรือจัดครูสอนเป็นทีม ฯลฯ เป็นต้น

กิตติมา ปรีดีติลล (2532 : 52 - 55) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยได้กล่าวถึงผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ มีภาระหน้าที่ คือ

1.1 วางโครงการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนและรับผิดชอบดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน

1.2 ควบคุมดูแลการจัดตารางสอน

1.3 จัดให้มีการจัดทำโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร และปรับปรุงให้ใช้ได้อยู่เสมอ

1.4 ร่วมมือกับหัวหน้าหมวดวางแผนเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยทั่วไป และสนับสนุนให้มีการค้นคว้าทดลองปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

1.5 อบรมชี้แจงครูให้เข้าใจวิธีการปฏิบัติทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการวัดผล

1.6 จัดทำคู่มือครูและคู่มือการเรียนของนักเรียน

1.7 จัดให้มีโครงการในกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมความรู้ให้นักเรียน

1.8 พิจารณาทันทีแบบเรียน คู่มืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เห็นว่ามีประโยชน์ในการสอนและจัดให้มีเอกสารต่าง ๆ ประกอบความรู้

1.9 เสนอแนะในการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชา

1.10 จัดสรรและควบคุมเงินที่จะใช้ทางวิชาการ

1.11 ควบคุมการจัดซื้อ การเก็บรักษา และการใช้อุปกรณ์

1.12 เสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหารในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรในฝ่ายวิชาการ

2. หัวหน้าหมวดวิชา

2.1 วางแผนการสอนเป็นระยะร่วมกับครูในหมวดวิชาให้เป็นไปตามหลักสูตร

2.2 ให้คำแนะนำหรือนิเทศครูในหมวดเรื่องหลักสูตร การสอน หนังสือแบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน วิธีสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.3 ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในหมวดวิชาที่ตนรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามโครงการและจัดครูสอนแทนในกรณีที่ผู้บริหารมอบหมาย

2.4 ประชุมครูในหมวดวิชาโดยสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อเสนอแนะให้คำปรึกษา หรือช่วยแก้ไขด้านวิชาการ

2.5 ส่งเสริมให้ครูในหมวดได้เข้ารับการอบรม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ

2.6 จัดทำ สร้าง คัดแปลงอุปกรณ์ให้มีใช้ทำการสอนในหมวดวิชา พร้อมทั้งดูแลห้องประจำวิชา

2.7 ประสานงานกับหัวหน้าหมวดวิชาอื่น ๆ ศึกษานิเทศก์ และสถาบันอื่นที่จะให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ

2.8 จัดนิทรรศการ สาธิตกิจกรรม สนับสนุนการจัดตั้งชุมนุมทางวิชาการ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถเชิงพฤติกรรมยิ่งขึ้น

- 2.9 จัดทำข้อสอบวัดผล ควบคุมเรื่องการวัดผลให้เป็นไปตามระเบียบวัดผล
- 2.10 ประเมินผลการเรียนการสอนในหมวดวิชา สรุปรายงานการปฏิบัติงาน และเสนอข้อคิดเห็นของครูในหมวดต่อผู้บริหาร

- 2.11 เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหมวดและโรงเรียน
- 2.12 เสนอผลงานของครูในหมวดต่อผู้บริหาร เพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบ

3. ครูผู้สอน หน้าที่ของครูผู้สอนในด้านวิชาการมีดังนี้

- 3.1 จัดทำโครงการสอนให้สมบูรณ์ มีความชัดเจนในเป้าประสงค์ มีเนื้อหาสมบูรณ์ และมีการประเมินผลและแก้ไขให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น
- 3.2 การเตรียมการสอน เตรียมการสอนในเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ โดยมีลำดับขั้นตอนตามหลักการ
- 3.3 การเตรียมอุปกรณ์ จัดหาอุปกรณ์ที่จะใช้ในบทเรียนนั้น ๆ ให้ตรงตามจุดประสงค์ อุปกรณ์นั้น ๆ ง่ายและประหยัด สามารถแก้ไข คัดแปลงใช้ได้หลาย ๆ โอกาส
- 3.4 การสอนดำเนินการสอนโดยวิธีการตามลำดับขั้น ศึกษาการใช้อุปกรณ์ และใช้ให้ถูกต้องกับบทเรียน เหมาะสมกับเวลา และเก็บรักษาไว้ให้ดี มีการประเมินผลตามกระบวนการเรียนการสอนอยู่เสมอ
- 3.5 การออกข้อสอบ มีการออกข้อสอบทั้งข้อสอบย่อยและสอบประจำภาค อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การวัดผล
- 3.6 งานธุรการของข้อสอบ ออกข้อสอบให้เสร็จทันและจัดพิมพ์ข้อสอบทันตามวันตามกำหนด ตรวจข้อสอบทันเวลา รักษาความลับ
- 3.7 เสียสละเวลาในการสอนซ่อมเสริม หรือทบทวน ตลอดจนให้งานเพิ่มเติม นอกเหนือเวลาราชการ เพื่อให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือให้ทันตามหลักสูตร
- 3.8 ควบคุมชั้นเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอยู่เสมอ และหาทางป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในด้านความประพฤติ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีงามให้มีขึ้น
- 3.9 รักษาเวลาในการเข้าสอนและออกจากห้องสอน
- 3.10 หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ๆ เพื่อความแม่นยำในวิชาที่สอนหรือเพื่อสร้างศรัทธาแก่ตนเอง

3.11 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น มีน้ำใจ ความจริงใจ มีอัธยาศัยที่ดีต่อกัน เสริมสร้างความสามัคคีและความสงบสุข ไม่ก่อให้เกิดความแตกฉาน

3.12 มีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์งานของตนให้ดียิ่งขึ้น หรือเสนอแนะวิธีที่ดีในการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

3.13 ตรวจงานเด็กและแก้ไขข้อผิดพลาดอยู่เสมอ

ขอบข่ายงานด้านวิชาการ

สังค อุทรานันท์ (2526 : 30 - 34) ได้ให้ขอบข่ายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารจะคำนึงถึงแต่งานวิชาการด้านเดียวนั้นไม่ได้ จะต้องคำนึงถึงงานด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไป ฉะนั้นขอบข่ายการบริหารงานวิชาการควรจะประกอบด้วย งานย่อย ดังนี้

1. งานเกี่ยวกับการบริหารบุคคล ได้แก่ งานจัดบุคลากร งานพัฒนาบุคลากร งานบำรุงขวัญบุคลากร
2. งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานทำแผนการสอน งานจัดตารางสอน งานเลือกหนังสือและแบบเรียน งานพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชน
3. งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานเตรียมการสอน งานพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนการสอน งานนิเทศการเรียนการสอน
4. งานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ งานระเบียบนักเรียน งานห้องสมุด งานบริการสื่อการสอน งานแนะแนวการศึกษา
5. งานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่ งานข้อสอบ มาตรฐานและคลังข้อสอบ งานวัดและประเมินผลการเรียน งานประเมินโครงการ
6. งานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน และงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 30) ได้เสนอแนะงานวิชาการที่ควรจัดทำในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการวางแผนของโรงเรียน
2. จัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียน
3. การวางแผนการสอน
4. การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน
5. การนิเทศการสอน
6. ห้องสมุด
7. การวัดและประเมินผล
8. พัฒนาการสอนวิชาทักษะ
9. พัฒนาการสอนประสบการณ์ชีวิต
10. พัฒนาการสอนวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย
11. พัฒนาการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ
12. พัฒนาการสอนกลุ่มพิเศษ
13. การสอนซ่อมเสริม
14. การใช้ทรัพยากรของชุมชนเพื่อการเรียนการสอน
15. การรายงานผลการเรียน

ปรีชา คัมภีรภรณ์ (2526 : 166) มีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ควรประกอบด้วยขอบข่ายของงาน ดังต่อไปนี้ คือ งานหลักสูตร งานจัดทำแผนการสอนและกำหนดการสอน งานสอบ งานจัดหาสื่อการสอน การประเมินผล และการนิเทศการสอน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 36) ที่กล่าวว่า งานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ คือ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. การบริหารการสอนและการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน
3. งานกิจกรรมนักเรียน
4. งานสื่อการสอนและห้องสมุด
5. การวัดและประเมินผล

มินูดีน (Minudin. 1987 : 2403) ได้ทำการวิจัยพบว่า งานวิชาการตามภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย

1. การประเมินผลโครงการของโรงเรียน
2. สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษาและประสบการณ์เพิ่มขึ้น
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน
4. ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งหมดของโรงเรียน
5. สอนในบางระดับชั้น
6. รู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ

จากแนวความคิดของนักการศึกษาและผลงานวิจัยต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการนั้นเป็นงานหลักและถือเป็นหัวใจในการบริหารงานเพราะเป็นงานที่มีผลกระทบต่อประสบการณ์เรียนรู้ของนักเรียน เพราะโรงเรียนมีหน้าที่ ๆ จะต้องจัดหลักสูตร วิธีการสอน รวมทั้งกิจกรรมเสริม เพื่อพัฒนานักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ ให้ความรู้ความสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ส่วนขอบข่ายของงานวิชาการพอสรุปได้ว่ากิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ที่เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมให้การศึกษามีคุณภาพ กิจกรรมที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ถือว่างานเหล่านั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการทั้งสิ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใน 4 ด้าน คือ

1. การบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศการเรียนการสอน
4. การวัดผลและประเมินผล

การบริหารหลักสูตร

ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารหลักสูตรเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับเรื่องหลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือน

เป็นหัวใจในการดำเนินงาน การจัดการศึกษาจะเป็นไปในทิศทางใด ย่อมขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นที่รวมจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จะต้องมีความรู้และความเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ (ทาบา. 1962 : 9) หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ครูผู้สอนให้แก่นักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต (บอบบิตต์. 1974 : 4) วีระ ตันตระกูล (2525 : 146) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ ข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ กิตติมา ปริศติลล (2532 : 60) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการการศึกษาของผู้สอน โดยกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา เนื้อหาของความรู้ และประสบการณ์ที่จะจัดให้กับผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล

กูด (1974 : 157) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าหลักสูตรเป็นสามนัย คือ ความหมายที่หนึ่ง หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้นหรือรับประกาศนียบัตร ในหมวดวิชา หรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย เป็นต้น ความหมายที่สอง หลักสูตร คือ โปรแกรมการศึกษาที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียน เพื่อรับประกาศนียบัตรต่าง ๆ และความหมายที่สาม หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน

จากแนวความคิดและคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น หลักสูตรจึงน่าจะมีความหมายโดยสรุป หมายถึง มวลประสบการณ์ เนื้อหาบทเรียน และกิจกรรมที่จัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนา ความรู้ความสามารถ ตามเป้าหมายที่ได้คาดหวังไว้

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้น โดยยึดแนวนโยบาย และแผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 เป็นแนวทางในการกำหนดหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ผู้เรียนที่จบหลักสูตรชั้นประถมศึกษา ให้มีความรู้พื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ในระดับ ที่สูงขึ้น และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามสมควรแก่สภาพ ตลอดจนสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ดี สาระสำคัญของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ประกอบด้วย

1. หลักการของหลักสูตร

1.1 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน

1.2 เป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปใช้ในการดำรงชีวิต

1.3 เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งสร้างเอกภาพของชาติ

2. จุดมุ่งหมาย กำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดผลแก่ผู้เรียน 4 หมวด คือ

2.1 คุณสมบัติที่ควรเน้น ได้แก่ คุณธรรมอันดีงามของคน

2.2 ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของคน

2.3 ชีวิตที่สงบสุข หมายถึง การดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามฐานะแห่งตน

2.4 สมาชิกที่ดีของชุมชนและของชาติซึ่งได้แก่ การทำตนเป็นพลเมืองดี

3. โครงสร้างและเนื้อหา ได้จัดหมวดประสบการณ์ออกเป็น 5 กลุ่มประสบการณ์ คือ

3.1 กลุ่มทักษะ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ ประกอบด้วยวิชา ภาษา ไทย และวิชาคณิตศาสตร์

3.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง สุขศึกษา

3.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ประกอบด้วยวิชาจริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย

3.4 กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ประกอบด้วยวิชา งานบ้าน งานเกษตร งาน ประดิษฐ์ และงานเลือก

3.5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ได้เลือกเรียน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และวิชาชีพ

เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้หลักสูตร องค์การ อินเทอร์เน็ต (2526 : 173) ได้สรุปไว้ว่า

1. เข้าใจหลักสูตรอย่างชัดเจน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อการเรียนและวัสดุประกอบอื่น ๆ

2. เป็นผู้นำในการนำหลักสูตรมาใช้ และให้ความสนใจกับการศึกษาหลักสูตร ผลที่ตามมาก็คือ จะเป็นการช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานสนใจตามผู้บริหารไปด้วย

3. เป็นผู้เสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ปฏิบัติงาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในด้านหลักสูตร

4. จัดการด้านบริการการใช้หลักสูตรแก่บุคลากรในโรงเรียน

5. จัดการประชุมเพื่อวางแผน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินการการใช้หลักสูตร

6. ประสานงานการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

7. ติดตามผลการปฏิบัติงานและการนิเทศ

8. ประชาสัมพันธ์

9. ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ในการที่จะนำเอาหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลนั้น หวน พินธุพันธ์ (2528 : 47) มีความเห็นว่า จะเกิดผลสำเร็จก็ต่อผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรให้เข้าใจ และนำไปปฏิบัติโดยเปิดวิชาให้นักเรียนได้เรียน และเลือกเรียนตามความถนัดแล้ว ก็มาถึงการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล คือการที่ครูอาจารย์ทำการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร และตรงกับเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้มากที่สุดนั่นเอง เพราะความสำเร็จของหลักสูตรอยู่ที่การสอนของครูเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2521 ทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีความมุ่งหมายให้มีความคิด ความขยันทำงานเป็น รู้จักค้นคว้า แก้ปัญหาและอื่น ๆ ดังนั้น ครูอาจารย์จะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน จากการบอก การเล่า การบรรยาย หรือการยึดเยียดความรู้มาเป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการค้นคว้า การทำงานกลุ่ม การอภิปรายให้มากขึ้น จึงจะถือว่านำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 17) ได้ให้การอบรมไว้กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการจัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอตามสภาพของโรงเรียน

1. อบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรและวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบ เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมให้การใช้หลักสูตรเกิดผลดียิ่งขึ้น
2. จัดทำแผนการเรียนการสอน ตารางสอน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างราบรื่น
3. จัดครูเข้าสอนตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และมอบหมายให้มีครูอีกจำนวนหนึ่งเป็นครูฝ่ายบริการหลักสูตร เช่น ครูโสตทัศนศึกษา ครูบรรณารักษ์ ครูแนะแนว
4. จัดเตรียมสถานที่ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องวิชาการต่าง ๆ สนามกีฬา แปลงเกษตร และอื่น ๆ
5. ต้องคอยดู และนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยเยี่ยมและสังเกตการสอนเป็นครั้งคราว เพื่อทราบปัญหา จะได้ให้คำแนะนำให้คำปรึกษา และช่วยเหลือตามที่ครูต้องการ
6. หาวิธีการส่งเสริมความรู้แก่ครูด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งครูไปดูงานสังเกตการสอนในโรงเรียนอื่น จัดหนังสือและแนะนำหนังสือให้อ่าน วิจารณ์วารสารวิชาการ แต่ก่อนอื่นผู้บริหารโรงเรียนต้องแสดงตนให้ประจักษ์ว่า เป็นผู้นำในการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ
7. ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอก รวมทั้งประชาสัมพันธ์กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อจะได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตรให้เกิดผลดี
8. พยายามสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู เพื่อประสิทธิผลของผลงาน เช่น มอบหมายงานให้รับผิดชอบตามความสามารถและทั่วหน้ากัน วางคนเสมอดั้นเสมอปลาย ให้เกียรติแก่ครู แสดงตนเป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์ของครู พิจารณาความดีความชอบด้วยความเป็นธรรม โดยดูคุณภาพของผลงานมิได้ดูแต่เพียงหน้า หรือใช้ความพอใจส่วนตัวเป็นที่ตั้ง

9. พยายามส่งเสริมสนับสนุนให้กิจกรรมหลักสูตรมีขึ้นอย่างเหมาะสม เช่น จัดตั้งชมรมวิชาการต่าง ๆ ชมรมกีฬา ชมรมยุวกลีกร ชมรมประเพณีท้องถิ่น

10. พยายามจัดหาวัสดุและสิ่งเสริมอำนวยความสะดวกให้ครูทำอุปกรณ์การสอน หรือใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์

จากการที่กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรมาแล้วนั้นพอสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระของหลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร จัดทำแผนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรประการสำคัญผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยผู้บริหารคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นการนำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมไปตามจุดหมายของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนจึงจัดว่าเป็นกระบวนการที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมมือกัน เพื่อหาวิธีการให้นักเรียนได้รับความรู้ความสามารถและมีคุณค่าเพื่อจะได้อำนาจดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผกา แสงสุวรรณ (2536 : 29) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน คือการจัดให้มีปัจจัยส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพขึ้น ได้แก่ การจัดให้มีสื่อการสอน บริการแก่ครูผู้สอนตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา มีบริการห้องสมุดให้นักเรียนตลอดจนบุคลากรได้ค้นคว้าหาความรู้และความบันเทิง เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 156 - 157) การจัดการเรียนการสอน คือ การดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร หรือโปรแกรมการศึกษา อันได้แก่ การจัดตารางสอนของโรงเรียน การจัดครูผู้สอนประจำวิชา การสอนของครู ตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเรียนการสอนต่าง ๆ

ด้วย บุญมี เพลยอด (2529 : 157) มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการนำเอาหลักสูตรที่กำหนดไว้มาปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งผลการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดระบบที่ดีจะเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร

กรมวิชาการ (2525 : 10) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมร่วมระหว่างครูกับนักเรียน โดยมีสื่อการสอนเข้ามาสนับสนุนให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ ตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรได้วางไว้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526 : 167) สรุปว่า การสอน หมายถึงชุดของเหตุการณ์ภายนอกตัวผู้เรียน ซึ่งสร้างกระตุ้นขึ้นมาให้เกิดเหตุการณ์ภายใน อันได้แก่ การรู้สึกรับรู้ การเข้ารหัส การดึงรหัสออกมาใช้ และกลวิธีการคิด เหตุการณ์บางเหตุการณ์อาจสร้างขึ้นมาเพื่อกระตุ้นการตอบสนองที่ไม่ต้องผ่านระบบความคิดก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 19 - 29) ได้ให้แนวทางกระบวนการปฏิบัติงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดทำแผนงาน โครงการวิชาการประจำปี ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการปฏิบัติงานตั้งแต่ต้นเพื่อทุกคนจะได้มีความเป็นเจ้าของหน่วยงาน และจะได้ให้ความร่วมมือด้วยดี เพื่อให้แผนงานโครงการที่วางไว้บรรลุผลสำเร็จ ส่วนโรงเรียนจะมีโครงการในแผนงานวิชาการมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ตลอดจนนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน

2. การจัดปฏิทินปฏิบัติงานในรอบปีการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการทำปฏิทินให้ชัดเจนว่า เดือนใดจะต้องประกอบกิจกรรมอะไร เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้รับผิดชอบ และเป็นการกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลา

3. การจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรควบคุม ติดตามการปฏิบัติการสอนของครูให้เป็นไปตามเนื้อหาและกำหนดเวลาที่ระบุในคู่มือ และแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ศึกษาและจัดความสัมพันธ์ในเรื่องปริมาณของเนื้อหา ระยะเวลาที่สอน ประจำปี ประจำสัปดาห์ และประจำวัน

3.2 จัดแบ่งเนื้อหาให้เหมาะกับเวลาที่กำหนดไว้ในตารางสอนแต่ละวัน

3.3 เขียนแผนการสอนไว้ตลอดปี ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 40 เพื่อเป็นแนวทางในการสอนตามที่กำหนดในตารางสอนของแต่ละวัน

4. การจัดตารางสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรมอบให้หัวหน้างานวิชาการของโรงเรียน หรือคณะทำงานเป็นผู้จัดทำตารางสอน โดยผู้บริหารโรงเรียนคอยควบคุมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำตารางสอน

5. การจัดทำบันทึกการสอน ผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยกำกับดูแล และควบคุมให้ครูบันทึกการสอนประจำวันไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือในกรณีที่ครูไม่สามารถปฏิบัติตามการสอนได้ครูอื่นจะทำการสอนแทนได้ทันทีโดยสะดวก

6. การจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงความต้องการและความถนัดของครู

7. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ซึ่งอาจจัดได้ 2 แบบ คือ

7.1 จัดตามความสามารถของนักเรียน ผลดี คือ เป็นการส่งเสริมนักเรียนตามความรู้ ความสามารถ แต่อาจมีผลเสียคือนักเรียนในชั้นเรียนอ่อนจะรู้สึกมีปัญหาคือหมดกำลังใจ และขาดความกระตือรือร้นในการเรียน

7.2 จัดแบบคละ การจัดแบบนี้จะมีนักเรียนที่เรียนเก่งและอ่อนอยู่รวมกัน ผลดีคือนักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนได้ ผลเสีย คือ นักเรียนที่เรียนเก่งอาจเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ถ้าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ดีพอ

8. การจัดสิ่งส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสิ่งเหล่านี้ให้มีและใช้ในโรงเรียน คือ

8.1 สื่อการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ มีแนวปฏิบัติ เช่น

8.1.1 จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้สำหรับผลิตสื่อให้เพียงพอ

8.1.2 สนับสนุนส่งเสริมให้ครูผลิตหรือจัดหาสื่อประกอบการสอน

8.1.3 จัดให้มีห้องสื่อการสอน และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบจัดเก็บให้เป็นระบบตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

8.1.4 จัดให้มีทะเบียนสื่อและสถิติการใช้สื่อต่าง ๆ

8.1.5 จัดบริการสื่อการสอนให้ครูได้รับความสะดวกในการนำไปใช้

8.1.6 ควบคุม กำกับ ให้ครูได้ใช้สื่อในการสอน

8.1.7 จัดอบรมและสาธิตการนำการใช้และการเก็บรักษาสื่อ

8.2 ศูนย์การเรียนรู้ ควรสนับสนุนให้ครูได้สอนแบบศูนย์การเรียนรู้ อันเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน ฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ และส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบ

8.3 ชุดการสอน เป็นการวางแผนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อต่าง ๆ รวมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และเป็นไปตามจุดหมายที่วางไว้ โดยจัดเป็นชุดในลักษณะของหรือกล่องเป็นหน่วยการเรียนรู้ เป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

8.4 แบบเรียนสำเร็จรูป เป็นแบบเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง แบบเรียนประเภทนี้ นอกจากบอกวิธีเรียนแล้ว ยังมีคำถามไว้ให้ผู้เรียนตรวจสอบด้วยว่า เรียนรู้แล้วหรือยัง ถ้ายังมิได้เรียนรู้ในเรื่องใด ก็สามารถทบทวนใหม่ได้ ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ใช้แบบเรียนรายสำเร็จรูป อาร์ โอ ที (RIT) ในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น

8.5 ห้องสมุด ถือเป็นแหล่งวิชาการที่สำคัญในการปฏิบัติตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยดำเนินการดังนี้

8.5.1 จัดหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนให้เพียงพอ

8.5.2 จัดระบบการเก็บรักษาหนังสือตามหลักการจัดห้องสมุด

8.5.3 จัดบริการห้องสมุดให้สะดวกแก่นักเรียนที่จะใช้ห้องสมุด

8.5.4 ส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน

นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนตามแผนปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 25 - 28)

1. ตรวจสอบการเตรียมการสอนหรือบันทึกการสอน
2. ให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงตามเวลา
3. ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ ให้ครูดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอน หรือคู่มือครู
4. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา ไม่มาปฏิบัติการสอน
5. ควบคุม ดูแล ให้ครูจัดสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อน และจัดสอนเสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง
6. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
7. ควบคุม ติดตาม ให้ครูที่รับผิดชอบงานและโครงการให้ดำเนินเป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน

กรมวิชาการ (2525 : 11 - 12) ได้สรุปแนวการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ไว้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนสำคัญพอ ๆ กับเนื้อหา แต่เดิมเมื่อพูดถึงการเรียนการสอนจะนึกถึงแต่เนื้อหาที่เรียนและผลการเรียน ซึ่งที่จริงแล้วนอกจากเนื้อหาสาระของความรู้แล้วมีสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเช่นกัน คือ กระบวนการเรียนหรือวิธีการเรียน เพื่อที่จะให้ผู้เรียนนอกจากเรียนเก่งแล้วต้องทำงานเป็นและมีนิสัยที่ดีด้วย
2. นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับการแสดง โดยครูเป็นผู้แนะแนวทางตามแผนการสอน คู่มือ และสื่อการเรียนต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติหรือศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
3. นักเรียนต้องค้นคว้าหาความรู้ สรุปและตัดสินใจเอง การจัดการเรียนการสอนต้องฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด ครูไม่ควรบอกคำตอบแก่นักเรียน ควรให้นักเรียนหาคำตอบเองให้มากที่สุด
4. การปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี เรื่องใดที่มีโอกาสปฏิบัติได้ก็ให้นักเรียนปฏิบัติควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

5. ใช้วิธีการหลายอย่าง กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลายวิธีครูควรเลือกวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมว่าเรื่องใด ตอนใด ควรใช้วิธีใด วิธีการต่าง ๆ นำมาใช้ได้หลายวิธี เช่น บรรยาย อภิปราย บทบาทสมมติ

การจัดกระบวนการเรียนการสอน นอกจากจะเกี่ยวข้องกับแผนการปฏิบัติงานและผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ครูซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนก็มีส่วนสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการสอน โดยครูควรมีวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดีและมีขั้นตอนที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์และรวดเร็วยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2525 : 237 - 238)

1. การสอนแบบบรรยาย ควรใช้ให้น้อยที่สุดให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมให้มาก
2. การบอกหรือสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามควร ทำแต่น้อย ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดและตัดสินใจด้วยตนเองมากที่สุด
3. ส่งเสริม ยั่วยุให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดล้อม
4. ให้นักเรียนเรียนตามความถนัดหรือความสนใจ
5. สาธิตหรือทดลองครูไม่ควรทำเองทุกเรื่อง ควรสนับสนุนให้ได้วางแผนปฏิบัติกันเอง

6. ครูควรตระหนักเสมอ การเรียนรู้มิได้เกิดในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว
 7. มีเทคนิคการสอนหลายวิธีที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียน
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ การปรับปรุงหรือตัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน จำเป็นต้องศึกษาขั้นตอน วิธีการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. มีความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี และทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เตรียมแผนการสอนย่อยและกำหนดการสอน เพื่อวางแผนการสอนให้เหมาะสมและเป็นไปตามอัตราเวลาที่กำหนด

4. จัดทำแผนการสอนระดับบทเรียน เพื่อนำไปใช้สอนได้ทันที และตรงตามต้องการของครู

5. เตรียมสื่อการสอนที่จำเป็น ตามแผนการสอนระดับบทเรียน เพื่อเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 10 - 17)

การจัดการเรียนการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึง การวางแผนและนโยบาย ซึ่งผู้บริหารและครูควรจะได้มีโอกาสปรึกษาหารือ เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายการเรียนการสอนว่า มีทิศทางและเป้าหมายที่จะปรับปรุงหรือ เน้นหนักทางด้านใด เพื่อที่จะได้สามารถให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ การให้บริการด้านสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อช่วยส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การนิเทศการเรียนการสอน

การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงการสอนของครู เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นการช่วยเหลือครูให้รับรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนใหม่ เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุทัย ธรรมเดโช (2531 : 80) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษามีความสัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษาอย่างใกล้ชิด ยากจะแยกจากกันได้ บางครั้งผู้บริหารและผู้นิเทศก็เป็นบุคคลเดียวกัน แต่ขึ้นอยู่กับภาระงานที่แตกต่างกัน บางครั้งอาจจะแสดงบทบาทของผู้บริหาร และบางครั้งอาจจะแสดงบทบาทของผู้นิเทศ เช่น เมื่อใดที่ผู้บริหารไปตรวจดูว่าสภาพห้องเรียนเป็นอย่างไร มีความสะอาดมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกหรือมีอุปกรณ์และโต๊ะม้านั่งเพียงพอหรือไม่ และหากเห็นว่ามีปัญหาที่สั่งการแก้ไข พฤติกรรมเช่นนี้ เรียกว่าแสดงบทบาทของผู้บริหาร แต่ถ้าเมื่อใดผู้บริหารต้องการทราบว่าการเรียนการสอน เป็นอย่างไร เมื่อเข้าไปสังเกตการสอนและสังเกตการเรียนของนักเรียน และเมื่อพบสิ่งที่ควรแก้ไขก็ประชุมปรึกษาหารือกับคณะครูโดยใช้เทคนิคการนิเทศเป็นหลักพฤติกรรมเช่นนี้ เรียกว่า แสดงบทบาททางนิเทศหรือศึกษานิเทศก์

ส่วน กูด (Good. 1974 : 539) ได้อธิบายว่าการนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษาในการที่จะส่งเสริมและนำครูและบุคลากรของโรงเรียน

อุทัย บุญประเสริฐ (2528 : 128 - 129) ได้กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนว่าเป็นผู้ที่สามารถทำความเข้าใจงานนิเทศการสอน และผูกเรื่องเข้ากับระบบงานได้อย่างรวดเร็วและเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนิเทศการสอน เพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับครูและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนผู้บริหารจะสามารถทราบปัญหาของโรงเรียนและความต้องการของครูเป็นอย่างดี การนิเทศการสอนจึงควรให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัดดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ที่ได้เปรียบกว่าบุคคลอื่น เพราะมีทั้งอำนาจและหน้าที่อยู่ในบุคคลคนเดียวกัน ถ้าผู้บริหารนำมาใช้เหมาะสมจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สัจด์ อุทรานันท์ (2526[✓] : 4) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน และ สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 10) กล่าวว่า การนิเทศการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนมิใช่ปรับปรุงการศึกษาทั้งระบบ แต่มีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันคือ คุณภาพการศึกษา

แฮร์ริส (Harris. 1975 : 13) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง สิ่งทีบุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในโรงเรียนมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนเป็นสำคัญ

งานด้านการศึกษาเป็นงานที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญรุดหน้าทางด้านวิทยาการ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ กระบวนการ และวิธีการนิเทศ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู

พกา แสงสุวรรณ (2536 : 34 - 37) ได้กำหนดแนวทางสำหรับการนิเทศการศึกษาและกระบวนการนิเทศ ไว้ดังนี้

การนิเทศการเรียนรู้การสอน มีแนวทางที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ การนิเทศแบบนี้ใช้แนวทางหรือหลักวิธีการสอนแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) มาใช้ โดยผู้นิเทศต้องนำมาดัดแปลงและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม โดยเฉพาะขั้นสรุปผล ต้องสรุปด้วยความยุติธรรม เที่ยงตรง และต้องปฏิบัติหลายครั้ง จึงจะสรุปว่าผู้สอนดีหรือไม่
2. การนิเทศแบบประชาธิปไตย การนิเทศแบบนี้ จะเน้นความร่วมมือความเป็นผู้นำทางการศึกษา คือ ให้ผู้สอนมีเสรีภาพในการสอนโดยผู้นิเทศจะต้องชี้แจงว่า สาเหตุที่ต้องมีการนิเทศเพื่อพัฒนาในด้านการเรียนการสอน มิใช่เป็นการจับผิดหรือค้นหาข้อบกพร่องของผู้สอน จะรู้ล่วงหน้าทำให้เกิดความสบายใจไม่คับข้องใจว่าการที่ตนเองมีผู้นิเทศ เพื่อเหตุผลในทางที่ดี เพราะคนเราทุกคนย่อมมีข้อผิดพลาดไม่มากก็น้อย การนิเทศเท่ากับเป็นการแก้ไขพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น และจุดมุ่งหมายก็มิใช่เป็นการจับผิดหรือข้อบกพร่องดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงเท่ากับเป็นการให้เสรีภาพและประชาธิปไตยแก่ครูผู้สอนอย่างมาก
3. การนิเทศแบบสร้างสรรค์ การนิเทศแบบนี้ เมื่อผู้นิเทศเห็นข้อบกพร่องของผู้สอน จะเรียกผู้สอนมาทำความเข้าใจ และแนะนำวิธีการที่ดี โดยเป็นการแนะนำในคำสร้างสรรค์ จะทำให้ผู้สอนเกิดความอบอุ่น ปราศจากความคับข้องใจ และในขณะเดียวกันถ้าผู้นิเทศพบเห็นผู้สอนที่สอนได้ดี และมีประสิทธิภาพในการสอนก็อาจจะเสริมกำลังใจ เช่น กล่าวชม เพื่อเป็นการสร้างสรรค์ให้ครูผู้นั้นเกิดกำลังใจมากขึ้น

กระบวนการของการนิเทศการเรียนรู้การสอน

กระบวนการนิเทศการเรียนรู้การสอน หมายถึง การดำเนินการอย่างมีขั้นตอนอย่างมีระบบ เพื่อให้ผลในการนิเทศได้รับความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Processes) การนิเทศผู้นิเทศจะต้องมีการวางแผน มีการคิด (Thinking) ว่าจะทำสิ่งใดก่อนหลัง และหลังจากคิดแล้วจะต้องมีการจัดทำตารางสอน (Scheduling) ว่าจะนิเทศอย่างไร สัปดาห์

ละก็ครั้ง กำหนดเวลา สถานที่อย่างแน่นอน เพื่อทำให้เกิดความสับสน ช้าช้อน เมื่อจัดทำตารางเรียบร้อยแล้ว จึงลงมือปฏิบัติโดยมีวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้และหลังจากนี้เทศแล้ว ก็ต้องมีการวางแผนอาจจะจดบันทึกไว้ว่า ข้อดี-ข้อบกพร่องของครูเป็นอย่างไร เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุง

2. การจัดการ (Organizing Processes) งานการนิเทศการศึกษา มีหลายประการจึงต้องมีบุคลากรหลายฝ่ายเข้ามาร่วมมือกัน เช่น คณะจัดทำหลักสูตร คณะจัดทำตารางสอน เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องมีการแบ่งงานกัน เพื่อมิให้สับสนและช้าช้อน และการจำแนกงานต้องจำแนกให้เห็นอย่างเด่นชัด ผู้ปฏิบัติจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง และการดำเนินงานนี้ต้องมีผู้ประสานงาน (Coordinating) เพื่อทำให้การดำเนินงานเป็นไปถึงขั้นไหนหรือตอนใดควรมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นและสิ่งสำคัญคือต้องให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศได้ศึกษาวิธีการ หลักการ ตลอดจนเนื้อหา โดยจะต้องชี้แหล่งข้อมูลวิชาการ (Resources Allocating) ตลอดจนจัดวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมเพรียงกัน เพื่อสะดวกสำหรับการนิเทศ

3. การนำ (Leading Processes) กระบวนการนิเทศมิได้มุ่งหมายใช้อำนาจเผด็จการ หากแต่ต้องการการตัดสินใจจากหมู่คณะ เพราะเป็นการทำงานร่วมกัน ซึ่งผู้บริหารจะทำเพียงผู้เดียวไม่ได้ ต้องมีการติดต่อกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก ดังนั้นจึงต้องมีการนำเอาหลายสิ่งหลายอย่างมาใช้ในการกระบวนการนิเทศการศึกษา เช่น ต้องมีข้อเสนอแนะ (Suggesting) ทำให้เกิดแรงจูงใจ (Motivation) มีการสื่อความหมาย (Communicating) ที่ดี เพื่อให้ผู้นิเทศและครูเกิดความเข้าใจที่ดี มีการนำความคิดริเริ่ม (Initiating) ทำให้เกิดความคิดยอมรับในแนวความคิดซึ่งกันและกัน เช่น ช่วยให้ผู้ที่มีแนวความคิดในการสอนหรือวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่ดี และการสาธิต (Demonstrating) ก็เป็นสิ่งที่จำเป็น การสาธิตเท่ากับเป็นการนำแนวความคิดหรือการนำเอาความรู้ทางวิชาการมาให้ครูได้รับรู้ เช่น สาธิตวิธีการสอนแบบต่าง ๆ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตให้คณะครูได้เรียนรู้

4. การควบคุม (Controlling Processes) ในการนิเทศต้องมีการควบคุมให้เป็นไปตามแนวทางที่วางไว้ การควบคุมในการนิเทศจะแตกต่างจากการควบคุมทางด้าน

การบริหาร เพราะการนิเทศจะต้องยึดหลัก ใช้พระคุณมากกว่าพระเดช เมื่อผู้นิเทศอาจเป็นผู้บริหารเอง ศึกษาพิเศษ หรือตลอดจนผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง เช่น หัวหน้าวิชา ทำการนิเทศแล้วทราบข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาด ผู้นิเทศจะต้องใช้เทคนิคในการแก้ไข มิใช่เป็นการใช้อำนาจบังคับทำให้ถูกต้อง (Taking Corrective Action) ทำงานร่วมกันด้วยความจริงใจ เพราะการควบคุมในการนิเทศไม่ใช่ใช้อำนาจจากการแต่งตั้งนั้น หาข้อบกพร่อง ผู้นิเทศต้องทำความเจริญงอกงาม (Expediting) ให้ครูทำให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อผู้นิเทศได้ทำวิธีการที่ดีแล้ว ก็ยังไม่เกิดผลดี จำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนโทษ (Applying Sanctions) ซึ่งข้อนี้เป็นสิ่งที่จำเป็น โดยเฉพาะในการบริหารทั่วไป

5. กระบวนการประเมินผล (Assessing Process) การประเมินผลจะเป็นกระบวนการขั้นสุดท้าย การประเมินผลจะไม่ใช้คนเดียวเป็นผู้ประเมิน จะต้องเป็นกลุ่มของผู้นิเทศที่ร่วมมือกัน หรือได้รับการแต่งตั้ง การประเมินผลเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าผลจะเป็นอย่างไร หลังจากได้ทำตามกระบวนการทุกขั้นตอนแล้ว เกิดผลดี ผลเสียอย่างไร จดบันทึกไว้และถ้ายังไม่เกิดประสิทธิภาพก็จำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการ

สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 80 - 83) ได้เสนอขั้นตอน การวางแผนการนิเทศ การเรียนการสอนไว้ 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 สำรวจปัญหา ความต้องการ และวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา

- 1.1 ศึกษาความมุ่งหมายของหลักสูตร
- 1.2 ประชุมสัมมนาครูเกี่ยวกับการสอน
- 1.3 ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
- 1.4 ศึกษาการจัดการเรียนการสอน อาจใช้วิธีการสังเกตการสอนของครู และสังเกตผลงานของนักเรียน สังเกตการใช้สื่อการสอน สังเกตการประเมินผลการเรียน
- 1.5 วิเคราะห์เหตุของปัญหา อาจทำได้โดยการระดมคลังสมอง ใช้ข้อมูลจากการสำรวจปัญหา อาจหาข้อมูลใหม่ในกรณีที่ไม่ได้ข้อยุติที่ดี

ขั้นที่ 2 ลำดับความสำคัญของปัญหา โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นโยบาย และผลที่จะเกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 ตั้งจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหาที่เลือกแล้ว

ขั้นที่ 4 สร้างและเลือกทางในการแก้ปัญหา

- 4.1 พิจารณาหาทางแก้ปัญหา
- 4.2 เลือกทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึง
 - 4.2.1 นวัตกรรมและทรัพยากร
 - 4.2.2 ความเป็นไปได้

ขั้นที่ 5 นำวิธีการที่เลือกแล้วไปทดลอง

- 5.1 วางแผนการทดลอง
- 5.2 สรุปผลการทดลอง นำผลการทดลองไปเปรียบเทียบกับจุดมุ่งหมาย
- 5.3 แก้ไขปรับปรุง
 - 5.3.1 ถ้าข้อมูลป้อนกลับบรรลุเป้าหมาย ก็นำไปใช้ได้
 - 5.3.2 ถ้าข้อมูลป้อนกลับไม่บรรลุ ต้องปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 6 นำไปใช้และประเมินผล

- 6.1 นำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้
- 6.2 ประเมินผลการนิเทศการสอนตามแนวทางของโครงการ

หวน พินธุพันธ์ (2528 : 55) ได้กล่าวถึงการนิเทศการเรียนการสอนจะทำให้เกิดผลดีได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. การให้ความรู้ คือ การที่ผู้นิเทศในโรงเรียนจะใช้การนิเทศโดยให้ความรู้แก่ครู เช่น การให้คำแนะนำ การประชุมปรึกษาหารือ การจัดอบรม การปฐมนิเทศครูใหม่ การใช้เอกสารให้ความรู้ และการหาวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น
2. การทำให้ดูหรือการสาธิต ซึ่งอาจทำเองหรือหาผู้อื่นมาทำให้ดู เช่น การสาธิตวิธีการสอน สาธิตการใช้เครื่องมือ การปฏิบัติบางอย่างให้ดูเป็นตัวอย่าง
3. การพาไปดูงาน เช่น พาไปดูนิทรรศการโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น
4. การประสานงานให้กับผู้ร่วมงาน นิเทศในโรงเรียน เป็นผู้ประสานงาน เพื่อให้ครูได้มาร่วมกันทำงาน เช่น ให้มาช่วยกันทำคู่มือการสอน
5. การบริการทางด้านวิชาการ เป็นการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของครู เช่น วัสดุ อุปกรณ์การสอน แบบเรียน และหนังสือค้นคว้า

6. การประเมินผลและวิจัย อาจใช้แบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การสังเกต การสอนของครู การประเมินผลจากการพบปะซักถามครู การใช้แบบสอบถามและเครื่องมือวัด

7. การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ปฏิบัติงานเข้มแข็งขึ้น อาจใช้วิธีการประกวดและการแข่งขันในด้านต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นให้ครูกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เช่น ประกวดผลการเรียนของนักเรียน หรือประกวดการสอน หรืออาจจะเป็นการกระตุ้นโดยการจัดแสดงผลงานต่าง ๆ การชมเชย การให้รางวัล เป็นต้น

8. การให้ไปฝึกงาน อาจจะส่งครูไปฝึกงานในที่ต่าง ๆ เพื่อให้กลับมาทำงานได้ผลดี

9. การทำให้เกิดความเข้าใจกัน กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจกันนั้นนับว่าเป็นงานนิเทศอย่างหนึ่ง อาจจัดให้มีบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน การอำนวยความสะดวกและบำรุงขวัญแก่ครู การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่สำคัญมากในการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูได้รับการส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนางานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ผู้ที่จะทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในโรงเรียนได้ดีที่สุด ก็คือผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง เพราะเป็นผู้รู้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนและเป็นผู้ใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากที่สุด และการที่ผู้บริหารจะทำหน้าที่นิเทศการศึกษภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ควรจะมีความรู้ ความเข้าใจในความหมาย วัตถุประสงค์ หลักการ ตลอดจนเทคนิคของการนิเทศการศึกษาให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง รวมทั้งสามารถวางแผนการปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบอีกด้วย

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะทำให้ทราบถึงพื้นฐานความรู้ของนักเรียน เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสม ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

หวน พินธุพันธ์ (2528 : 53) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาไว้ว่า การวัดผลการศึกษา หมายถึง การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ เพื่อแสดงว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใดจากที่ได้เรียนมาแล้ว และอาจจะบอกได้ว่าหลังจากการสอนแล้วนักเรียนได้คะแนนจากการวัดเท่าไร ส่วนการประเมินเป็นการกำหนดค่าหรือราคาจากคะแนนการวัดนั้น และสรุปว่าเก่ง หรือไม่เก่ง โดยเปรียบเทียบกับคนอื่นในห้องเดียวกัน ฉะนั้นการวัดกับการประเมินผลจึงต้องสัมพันธ์กันด้วย

พนัส หันนาคินทร์ (2529 : 242) ให้คำจำกัดความว่า การวัดผล หมายถึง การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนการสอน กับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณา กำหนดคุณค่าคะแนนที่ได้จากการวัดผลนั้น เช่น เก่ง ไม่เก่ง ดี หรือไม่ดี กิตติมา บริดีติลล (2532 : 73) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นหน้าที่สำคัญของครูที่จะต้องติดตามดูผลการสอนว่าเป็นอย่างไร จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำการวัดผลได้ถูกต้องแม่นยำด้วย ดังนั้นผู้บริหารก็มีส่วนรับผิดชอบในเรื่องของการวัดและประเมินผลด้วย เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการที่จะติดตามดูว่าสิ่งที่ได้มอบหมายไปนั้น ได้มีการปฏิบัติกันอย่างไรมีคุณค่ามากน้อยเท่าไร ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญอีกคนหนึ่งที่จะช่วยคอยดูแลส่งเสริมให้การวัดและประเมินผลเป็นไปตามที่ได้คาดหวังไว้

การวัดผลและการประเมินผลนั้น หวน พินธุพันธ์ (2528 : 54) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับเทคนิควิธีการวัดไว้ว่า

สำหรับการวัดผลนั้น ผู้วัดผลหรือครูผู้สอนหรือผู้บริหารจะต้องเข้าใจว่า มีเทคนิคหรือวิธีการวัดผลอยู่หลายแบบด้วยกัน ตามความเข้าใจเดิมมักจะนึกถึงการสอบหรือการทดสอบเท่านั้น เมื่อมีการวัดผลจึงทำการทดสอบเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่เป็นการเพียงพอ เพราะการทดสอบไม่สามารถจะวัดผลได้ทุกด้าน เช่น ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ทัศนคติ คุณธรรม หรือความประพฤติ และการนำไปใช้ เป็นต้น ดังนั้น การวัดผลจะต้องใช้เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การทดสอบ
2. การจัดอันดับคุณภาพ
3. แบบสอบถามและแบบสำรวจต่าง ๆ

4. การสังเกต
5. การสัมภาษณ์
6. การบันทึกย่อยและระเบียบวิธี
7. สังคมมิติ
8. การให้ปฏิบัติและการนำไปใช้
9. การศึกษารายบุคคล
10. การให้สร้างจินตนาการ

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยกำกับดูแล การปฏิบัติของครูผู้สอนให้ถูกต้องตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนมีหน้าที่คอยช่วยเหลือส่งเสริมให้การวัดและประเมินผลเป็นไปด้วยดี โดยมีภาระหน้าที่ ดังนี้ (กิตติมา ปรีดีศิลป, 2532 : 73 - 74).

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผล เช่น
 - 1.1 ประเภทของข้อสอบ หรือเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การเขียน การท่อง การทำรายงาน
 - 1.2 ระยะเวลาที่จะใช้ในการสอบ ปีหนึ่งจะจัดสอบกี่ครั้ง เก็บคะแนนหรือไม่ เก็บเท่าใด
 - 1.3 มาตรฐานอันพึงยึดถือในการสอบ หรือการวัดผล
 - 1.4 การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบต่อผู้ปกครอง
2. จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสอบ เช่น หมึกพิมพ์ กระดาษ อัดสำเนา กระดาษไข ตลอดจนจัดเจ้าหน้าที่เพื่อการนั้น
3. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสร้างข้อสอบ และควรได้มีโอกาสศึกษา ดิชมข้อสอบที่ครูออก
4. ครูใหญ่ต้องให้ครูทราบถึงระเบียบของผู้สอบ และผู้ควบคุมการสอบเพื่อให้ปฏิบัติในแนวเดียวกัน
5. เมื่อสอบเสร็จ ครูใหญ่ควรจะได้ทำการประเมินผลการสอบที่ได้ผ่านไปแล้ว จัดให้ครูได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อจะได้หาทางแก้ไขในโอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 23 - 24) ได้ให้หลักการในการวัดผลและประเมินผลการศึกษาว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้ครูมีเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินผลทุกชนิด ทั้งประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน ปลายภาคเรียน เพื่อความสะดวกกับครูในการประเมินผล
2. จัดให้มีเอกสารประเมินผลการเรียนให้ครบถ้วน และดำเนินการถูกต้องตามระเบียบปัจจุบัน
3. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมุ่งที่จะประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสำคัญ
4. รับฟังปัญหาในการประเมินผลการเรียนเพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือ
5. จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน ที่จะใช้ได้ดีในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน และสนับสนุนปรับปรุงการเรียนการสอนของครูด้วยตนเอง
6. ส่งเสริมให้มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนในอันที่จะให้ทางบ้านทราบผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือในการพัฒนาเด็ก
7. ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน นำผลมาเปรียบเทียบกับผลการประเมินของปีก่อน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้น

จากที่กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลการศึกษามาแล้วนั้น พอสรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้ทราบผลและสภาพที่แท้จริงของนักเรียนว่ามีผลการเรียนเป็นอย่างไร สิ่งสำคัญที่สุดผลจากการวัดจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของครู และผู้บริหารโรงเรียนด้วยว่าเป็นอย่างไร งานวัดผลและประเมินผลที่จะต้องดำเนินการในโรงเรียน ได้แก่ การจัดทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การมอบหมายหน้าที่ในการวัดผล การจัดทำข้อสอบ การวิเคราะห์ผล และการนำเอาผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรารัณ ปันลายนาค (2527 : 180) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน

ปราโมทย์ ศรีสมบัติ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่าการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการจากสาเหตุสำคัญ ๆ ดังนี้ คือ ครูไม่เข้าใจหลักสูตร ครูไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ผู้บริหารปฏิบัติงานนี้เทศน้อย และไม่สามารถจัดครูเข้าสอนตามความถนัด และความต้องการของครู

สมศักดิ์ พิทักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินสมรรถภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า สมรรถภาพทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับสูง และผู้บริหารที่มีวุฒิ อายุ ประสบการณ์ ภาวะผู้นำต่างกัน มีสมรรถภาพด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้สมรรถภาพด้านวิชาการของผู้บริหารด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผลนั้นต่างกัน

ประยงค์ ชูรักษ์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติแตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติจริง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีประสบการณ์และขนาดโรงเรียนต่างกัน แตกต่างกัน ส่วนที่ควรปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพโรจน์ ชูช่วย (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการโดยส่วนรวมที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติแตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ที่มีประสบการณ์และขนาดโรงเรียนต่างกัน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สามารถ รักษาศิลป์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง มีการบริหารด้านการวัดผลและประเมินผลมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

แมททอกซ์ (Mattox, 1987 : 6061-A) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐอิลลินอยส์ พบว่าความต้องการที่อยู่ในระดับมากคือ ความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศและการประเมินผล ตลอดจนความต้องการการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่นำเสนอมาตามลำดับนั้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกชนิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ ได้แก่

1. การบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศการเรียนการสอน
4. การวัดผลและประเมินผล

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล > ไม่ผ่าน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นจำนวนประชากรในปีการศึกษา 2536 ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาค 2 จำนวน 39 คน และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 จำนวน 1,600 คน รวม 1,639 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 จำนวน 349 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตามขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนใช้ประชากรทั้งหมดจำนวน 39 คน จาก 39 โรงเรียน
- 2.2 ครูได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

ใช้ตารางสัดส่วนของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาเทียบสัดส่วนของครูในแต่ละโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่างครูของแต่ละโรงเรียนแล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 349 คน จาก 39 โรงเรียน ดังรายละเอียดตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขต	จำนวน โรงเรียน	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คลองเตย	13	118	29	132	30	281	59
2. พระโขนง	11	51	11	184	40	202	44
3. ยานนาวา	6	33	9	33	7	199	40
4. สาทร	2	21	5	39	9	-	-
5. บางคอแหลม	7	33	8	119	26	155	32
รวม	39	256	62	507	112	837	175

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ตำแหน่ง หน้าที่ และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 67 ข้อ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

มากที่สุด มีระดับ 5 คะแนน

มาก มีระดับ 4 คะแนน

ปานกลาง มีระดับ 3 คะแนน

น้อย มีระดับ 2 คะแนน

น้อยที่สุด มีระดับ 1 คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัยดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
2. สร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยความรู้จากเอกสารทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ และคำแนะนำจากคณะกรรมการการควบคุมปริญญาโท
3. สัมภาษณ์จากบุคคลที่เป็นครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวงการศึกษ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จพร้อมนิยามการบริหารงานทั้ง 4 ด้านไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาพิจารณา เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกัน 3 ใน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านได้แก่
 - 4.1 นางอุไรวรรณ ธรรมกรบัญญัติ รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

4.2 นางปราณี ชูแผน ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

4.3 นายไพฑูรย์ มานะกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทร์ใน เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

4.4 นางพัชราภรณ์ จิตรโต หัวหน้าฝ่ายนิเทศงานบริหารในสถานศึกษา สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

4.5 นายอำนาจ ช่างเรียน ศึกษาธิการเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

5. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นตรงกันว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ไปปรึกษาคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

6. นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่าทั้งฉบับด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

7. ปรับปรุงเครื่องมือจากผลการทดลอง แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือจากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครและหนังสือขอความร่วมมือของผู้วิจัยเองขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการเขตคลองเตย เขตสาทร เขตยานนาวา เขตพระโขนง เขตบางคอแหลม ขอความร่วมมือให้ผู้บริหาร และครูตอบแบบสอบถามพร้อมส่งคืนงานศึกษาธิการแต่ละเขต ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งและเก็บ

รวบรวมแบบสอบถามจากงานศึกษาธิการเขตแต่ละเขตด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 349 ฉบับ แยกเป็นแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 39 ฉบับ และครู 310 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมา 349 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 349 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำแบบสอบถามที่รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

1.2 นำแบบสอบถามที่ตอบข้อมูลสมบูรณ์ทุกข้อมาตรวจให้คะแนนเฉพาะตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ

มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน

มาก เท่ากับ 4 คะแนน

ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน

น้อย เท่ากับ 2 คะแนน

น้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

1.3 แยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

2.2 แปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best. 1977 : 169 - 175)

3.68 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

2.34 - 3.67 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.00 - 2.33 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

2.3 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้ค่าสถิติ F-test

2.4 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน ใช้ค่าสถิติ t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 64)

$$S = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

3. การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นข้อของแบบสอบถาม (ล้วน สายยศ และอังคณา
สายยศ. 2527 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
และกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

S^2_H แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

S^2_L แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ Alpha Coefficient
(Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S^2_i$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S^2_t แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5. การทดสอบสมมติฐานข้อ 1 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524 : 76)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะพิจารณาใน F-distribution
MS_b แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
MS_w แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

6. ถ้าค่าสถิติมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่ม
โดยใช้วิธีการของนิวแมนคูลส์ (Newman - Keuls Method) (Winer. 1971 : 185)
ใช้สูตร

$$q = \frac{T_{largest} - T_{smallest}}{MS_{error}/\tilde{n}}$$

เมื่อ T_{largest} แทน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด
T_{smallest} แทน ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
MS_{error} แทน ค่าเฉลี่ยที่คลาดเคลื่อน
 $\tilde{n}$ แทน ตัวกลางฮาร์โมนิคของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
ในแต่ละกลุ่ม
q แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

7. การทดสอบสมมติฐานข้อ 2 เปรียบเทียบความแตกต่าง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ใช้สูตร (ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. 2529 : 162)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	การแจกแจงของ t
	S^2_1	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S^2_2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_p^2	แทน	ความแปรปรวนร่วม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์และแปลความหมาย ผู้วิจัย จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution

SS แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)

df แทน ระดับความเป็นอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1. การบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศการเรียนการสอน
4. การวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตาม ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

1. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม ความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนมี 3 ขนาด คือ ขนาด เล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม ความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน คือ มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่ำกว่า 7 ปี และ 7 ปีขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ และ รายด้าน มีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังตาราง 2 - 6

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นรายด้าน

ที่	การบริหารงานวิชาการ	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
1	การบริหารหลักสูตร	3.474	.639	ปานกลาง
2	การจัดการเรียนการสอน	3.895	.625	มาก
3	การนิเทศการเรียนการสอน	3.090	.785	ปานกลาง
4	การวัดผลและประเมินผล	4.158	.780	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.641	.648	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้านของผู้บริหารโรงเรียน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา บริหารงานด้านการวัดผลและประเมินผล และการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารหลักสูตร และการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อ

ที่	การบริหารหลักสูตร	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
1	จัดอบรมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร	3.292	.907	ปานกลาง
2	มีการจัดทำแผนงานทางวิชาการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ตลอดปีการศึกษา	3.716	.853	มาก
3	ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและโครงการทางวิชาการของโรงเรียน	3.797	.926	มาก
4	จัดหาหลักสูตร คู่มือครูแผนการสอน และกำหนดการสอนให้บริการแก่ครู	3.842	.956	มาก
5	ให้ครูทำแผนการสอนโดยคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น	3.444	.827	ปานกลาง
6	ร่วมกับศูนย์วิชาการเขต จัดทำแผนการสอน	3.625	1.117	ปานกลาง
7	จัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้การสอน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.785	.924	มาก
8	จัดเนื้อหาวิชา เลือกกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม	3.344	.811	ปานกลาง
9	จัดหลักสูตร ได้เหมาะสมตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม	3.324	.766	ปานกลาง
10	มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อใช้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร	3.123	.884	ปานกลาง
11	จัดอาคารสถานที่ที่สนับสนุนต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.516	.886	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	การบริหารหลักสูตร	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
12	สนับสนุนให้ครูจัดทำโครงการทางวิชาการของตนเอง	3.728	.921	มาก
13	จัดประชุมผู้ปกครองให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรของโรงเรียน	3.069	1.006	ปานกลาง
14	มีการติดตาม นิเทศ การใช้หลักสูตรของครู	3.223	.936	ปานกลาง
15	ประเมินผลการจัดหลักสูตรเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา	3.559	.974	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.474	.639	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (ข้อ 2) มีการจัดทำแผนงานทางวิชาการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ตลอดปีการศึกษา (ข้อ 3) ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและโครงการทางวิชาการของโรงเรียน (ข้อ 4) จัดหาหลักสูตร คู่มือครูแผนการสอนและกำหนดการสอนให้บริการแก่ครู (ข้อ 7) จัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (ข้อ 12) สนับสนุนให้ครูจัดทำโครงการทางวิชาการของตนเอง

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน
การจัดการเรียนการสอน ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อ

ที่	การจัดการเรียนการสอน	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
1	พิจารณาจัดครูเข้าสอนตามกลุ่มประสบการณ์ โดยคำนึงถึง ความรู้ความสามารถเป็นหลัก	3.774	.936	มาก
2	ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ	3.731	.879	มาก
3	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ครูใช้ผลิตสื่อการสอน	3.670	.933	ปานกลาง
4	ควบคุมดูแลให้ครูจัดทำบันทึกการสอนตามกำหนดการสอน	3.989	.837	มาก
5	จัดห้องโสตทัศนอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการนำไปใช้	3.249	1.055	ปานกลาง
6	จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมตามความแตกต่างของนักเรียน	3.570	.896	ปานกลาง
7	จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือเพื่อส่งเสริมการค้นคว้าของ ครูและนักเรียน	3.960	.890	มาก
8	ควบคุมดูแลการสอนของครูให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของ นักเรียน	3.699	.799	มาก
9	แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ เพื่อให้การสนับสนุนการ เรียนการสอน	4.160	.793	มาก
10	ให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาดำเนินการจัดตารางสอน	3.748	1.042	มาก
11	จัดสัดส่วนจำนวนชั่วโมงสอนของครูได้อย่างเหมาะสม	3.613	.984	ปานกลาง
12	จัดบรรยากาศภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.762	.757	มาก
13	จัดหาแหล่งวิทยากรเพื่อให้ครูได้ใช้บริการ	3.272	.939	ปานกลาง
14	ส่งเสริมให้ครูจัดฝ่ายนิเทศได้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน	3.344	.869	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	การบริหารหลักสูตร	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
15	ให้ความร่วมมือกับครู เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน	3.607	.880	ปานกลาง
16	ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน	3.840	.889	มาก
17	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาสมรรถภาพของครู โดยการฝึก อบรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่	3.418	.954	ปานกลาง
18	ส่งเสริมให้บรรณารักษ์ห้องสมุดเข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานห้องสมุด	3.739	.927	มาก
19	จัดให้มีมุมหนังสือคู่มือครู แผนการสอนและเอกสารที่ครู ใช้ศึกษาค้นคว้า	3.585	1.038	ปานกลาง
20	ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรม เพื่อเสริมความรู้แก่นักเรียน	2.977	1.056	ปานกลาง
21	จัดหมวดหมู่ของสื่อการสอนตามกลุ่มประสบการณ์	3.304	.968	ปานกลาง
22	จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดอย่างเพียงพอต่อการให้บริการ แก่คณะครูและนักเรียน	3.464	1.018	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.895	.625	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า เรื่องที่ผู้บริหารปฏิบัติในระดับปานกลางได้แก่ (ข้อ 3) จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ครูใช้ผลิตสื่อการสอน (ข้อ 5) จัดห้องโสตทัศนอุปกรณ์เพื่อการนำไปใช้ (ข้อ 6) จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมตามความแตกต่างของนักเรียน (ข้อ 11) จัดสัดส่วนจำนวนชั่วโมงสอนของครูได้อย่างเหมาะสม (ข้อ 13) จัดหาแหล่งวิทยากรเพื่อให้ครูได้ใช้บริการ (ข้อ 14) ส่งเสริมให้ครูจัดฝ่ายนิเทศได้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน (ข้อ 15) ให้ความร่วมมือกับครูเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน (ข้อ 17) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาสมรรถภาพของครู โดยการฝึกอบรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่ (ข้อ 19) จัดให้มีหนังสือคู่มือครู แผนการสอนและเอกสารที่ครูใช้ศึกษาค้นคว้า (ข้อ 20) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรม เพื่อเสริมความรู้แก่นักเรียน (ข้อ 21) จัดหมวดหมู่ของสื่อการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ (ข้อ 22) จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดอย่างเพียงพอต่อการให้บริการแก่คณะครูและนักเรียน

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการ
นิเทศการเรียนการสอน ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อ

ที่	การนิเทศการเรียนการสอน	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
1	จัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน	3.289	.970	ปานกลาง
2	ให้ครูได้มีส่วนวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน	3.143	.975	ปานกลาง
3	ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการนิเทศ	3.086	.890	ปานกลาง
4	ดำเนินการนิเทศภายในโดยการเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกต การสอน	3.229	.976	ปานกลาง
5	ติดตามดูแลประเมินผลและนิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ	3.212	.959	ปานกลาง
6	มีการกำหนดระยะเวลาในการนิเทศได้อย่างเหมาะสม	3.040	.991	ปานกลาง
7	มีการมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทำหน้าที่นิเทศ ภายในโรงเรียน	3.318	1.027	ปานกลาง
8	เยี่ยมชั้นเรียนเพื่อรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะของครู อย่างสม่ำเสมอ	3.206	1.033	ปานกลาง
9	ประสานงานกับศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.072	.961	ปานกลาง
10	มีการรายงานผลการนิเทศให้ศูนย์วิชาการเขตรับทราบ ตามเวลาอันเหมาะสม	3.146	1.087	ปานกลาง
11	มีการยอมรับและปฏิบัติตามบทบาทของผู้นิเทศและรับการ นิเทศ	3.112	.933	ปานกลาง
12	มีการนำหลักจิตวิทยา มาใช้ในการนิเทศการเรียนการสอน	3.117	.913	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	การนิเทศการเรียนรู้การสอน	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
13	จัดให้ครูสังเกตการสอนของเพื่อนครูในโรงเรียน	2.854	.985	ปานกลาง
14	นำครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนมาตรฐานดีเด่น	2.825	1.006	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.090	.785	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนิเทศการเรียนรู้การสอน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนรู้การสอนอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการ
วัดผลและประเมินผล ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามรายข้อ

ที่	การวัดผลและประเมินผล	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
1	จัดการอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา	3.226	.933	ปานกลาง
2	จัดให้มีการควบคุมและดำเนินการวัดผลการเรียนการสอนได้อย่างมีระบบและถูกต้องตามระเบียบ	3.556	.904	ปานกลาง
3	จัดให้มีการออกข้อทดสอบและธนาคารข้อสอบ	3.223	1.001	ปานกลาง
4	จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า	3.347	1.024	ปานกลาง
5	จัดทำเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้	3.479	1.068	ปานกลาง
6	กำหนดให้ทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอน	3.261	.958	ปานกลาง
7	จัดให้ครูมีเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ทุกภาคเรียน	3.585	1.010	ปานกลาง
8	อธิบายให้ครูได้เข้าใจวิธีจัดทำสมุด ป.02 อย่างถูกต้อง	3.946	.897	มาก
9	จัดทำแผนภูมิสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นในการสอบปลายภาค/ปลายปี	4.092	.902	มาก
10	ส่งเสริมให้ครูจัดทำข้อทดสอบนักเรียนทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติควบคู่กันไป	3.719	.963	มาก
11	ประเมินผลงานทางด้านวิชาการของโรงเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา	3.968	.936	มาก
12	จัดให้มีการสอบซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้	3.774	.886	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	การวัดผลและประเมินผล	ครูและผู้บริหารโรงเรียน N = 349		
		$\bar{X}$	S	แปลความ
13	กำชับให้ครูจัดทำสมุด บ.01 เพื่อรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	4.404	.751	มาก
14	กำชับให้ครูตรวจผลงานนักเรียนโดยสม่ำเสมอ	4.178	.808	มาก
15	ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิควิธีการหลายวิธีในการวัดประเมินผล	3.914	.853	มาก
16	นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.868	.868	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.158	.780	มาก

ตาราง 6 พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ (ข้อ 1) จัดการอบรมครู, ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา (ข้อ 2) จัดให้มีการควบคุมและดำเนินการวัดผลการเรียนการสอนได้อย่างมีระบบและถูกต้องตามระเบียบ (ข้อ 3) จัดให้มีการออกข้อทดสอบและธนาคารข้อสอบ (ข้อ 4) จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า (ข้อ 5) จัดทำเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ (ข้อ 6) กำหนดให้ทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอน (ข้อ 7) จัดให้ครูมีเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ทุกภาคเรียน และข้อที่เห็นว่าปฏิบัติมากที่สุด คือ (ข้อ 13) กำชับให้ครูจัดทำสมุด บ.01 เพื่อรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน
โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

พฤติกรรมการบริหาร งานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.945	.473	1.157
	ภายในกลุ่ม	339	138.501	.409	
การจัดการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.369	1.184	3.069**
	ภายในกลุ่ม	341	131.581	.386	
การนิเทศการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.977	2.489	4.112**
	ภายในกลุ่ม	342	206.990	.606	
การวัดผลและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.225	1.613	2.675
	ภายในกลุ่ม	340	204.930	.603	
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.125	1.062	2.553
	ภายในกลุ่ม	327	136.043	.416	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน โดยรวมไม่ต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่าง โดยวิธีทดสอบของ นิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method) ดังแสดงในตาราง 8 - 9

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
ด้านการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	3.755	3.996	3.871
เล็ก	3.755	-	0.241*	0.116
กลาง	3.996		-	-0.125
ใหญ่	3.871			-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	$\bar{X}$	2.929	3.249	3.031
เล็ก	2.929	-	0.320*	0.102
กลาง	3.249		-	-0.218
ใหญ่	3.031			-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนไม่แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

ตาราง 10 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน

ที่	การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 7 ปี		7 ปีขึ้นไป		t
		$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	
1	การบริหารหลักสูตร	3.569	.932	3.906	.701	-1.21
2	การจัดการเรียนการสอน	4.062	.862	4.376	.562	-1.33
3	การนิเทศการเรียนการสอน	3.197	.775	3.534	.757	-1.27
4	การวัดผลและประเมินผล	4.294	1.065	4.699	.751	-1.34
	รวมเฉลี่ย	3.745	.876	4.118	.654	-1.43

$$t(0.5, \quad) = 2.042$$

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่ำกว่า 7 ปี มีความเห็นในเรื่องการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ไม่ต่างกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน 7 ปีขึ้นไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียน 39 คน ครู 1,600 คน รวม 1,639 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 จำนวน 39 คน
 - 2.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 จำนวน 310 คน จาก 39 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยงาน 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 67 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.98

สรุปผลการวิเคราะห์

จากการศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน สรุปผลได้ดังนี้

1. ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลมากกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมาได้แก่การจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร และการนิเทศการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารปฏิบัติงาน ด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติในข้อต่อไปนี้อยู่ในระดับสูงกว่าข้ออื่น คือ มีการจัดทำแผนงานทางวิชาการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ตลอดปีการศึกษา ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและโครงการทางวิชาการของโรงเรียน จัดหาหลักสูตรคู่มือครูแผนการสอนและกำหนดการสอนให้บริการแก่ครู จัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ส่วนเรื่องการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อใช้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร และจัดประชุมผู้ปกครองให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรของโรงเรียน อยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

1.2 ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติเรื่อง ควบคุมดูแลให้ครูจัดทำบันทึกการสอนตามกำหนดการสอน การแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ เพื่อให้การสนับสนุนการเรียนการสอนและจัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือ เพื่อส่งเสริมการค้นคว้า

ของครูและนักเรียนอยู่ในระดับสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วน การจัดห้องโสตทัศนอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการนำไปใช้และการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมเพื่อเสริมความรู้แก่นักเรียน มีการปฏิบัติที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

1.3 ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารปฏิบัติงานด้านการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติเรื่องการจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนและการดำเนินการนิเทศภายใน โดยการเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอนและการมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนการนำครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนมาตรฐานดีเด่น จัดให้ครูสังเกตการสอนของเพื่อนครูในโรงเรียนมีการปฏิบัติที่อยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

1.4 ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติเรื่องการกำชับให้ครูจัดทำสมุด บ.01 เพื่อรายงานผลให้แก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน การกำชับให้ครูตรวจผลงานนักเรียนโดยสม่ำเสมอ และการจัดทำแผนภูมิสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นในการสอบปลายภาค/ปลายปี อยู่ในระดับสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนการจัดให้มีการออกข้อทดสอบและธนาคารข้อสอบ และการจัดการอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการบริหารงานวิชาการ โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการเรียนการสอน

3. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงาน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

1. จากการวิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 พบว่า มีการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการบริหารด้านการวัดผลและประเมินผลและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร และการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์รัตน์ จุลนวล (2533 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสตูล อยู่ในระดับปานกลาง และสมมาตร แก้วลาย (2528 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากการวิจัยนี้พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งน่าจะเป็นองค์ประกอบที่ใช้อธิบายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 ในปีการศึกษา 2535 ซึ่งมีนักเรียนสอบตกถึงร้อยละ 10.88 จะเห็นได้ว่าเป็นจำนวนที่น่าห่วงใย และควรจะได้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เพื่อลดอัตราการสอบตกของนักเรียน ซึ่งเป็นผลเสียต่อนักเรียนเองและเป็นผลเสียทางด้านเศรษฐกิจของประเทศชาติ โดยควรพยายามส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 27) ได้ให้ข้อสรุปบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ส่วนงานอื่น ๆ เป็นเพียงงานที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้งานวิชาการ สามารถดำเนินการไปด้วยดี และบรรลุผลตามความมุ่งหมาย จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอข้ออภิปรายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเป็นรายด้านดังต่อไปนี้ คือ

1.1 การบริหารหลักสูตร จากการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่

ในระดับมาก ในเรื่องการจัดทำแผนงานทางวิชาการตามความมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ตลอดปีการศึกษา ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและโครงการทางวิชาการของโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูจัดทำโครงการทางวิชาการของตนเอง แผนงานและโครงการเป็นประจักษ์พยานที่ทอดเชื่อมโยงระหว่างจุดสองจุด คือจุดที่อยู่ในปัจจุบันและจุดที่หมายมันจะไปถึงในอนาคต แผนงานและโครงการจึงเป็นเสมือนสิ่งที่ชี้ช่องในการดำเนินการขององค์การและเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานของบุคคลและองค์การ (สมพงศ์ เกษมสิน, 2528 : 81) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางกระบวนการปฏิบัติงานวิชาการสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 19 - 29) ให้อำนาจ การจัดทำแผนงานโครงการวิชาการของโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนต้องให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการปฏิบัติงานตั้งแต่ต้น เพื่อทุกคนจะได้มีความเป็นเจ้าของแผนงานและโครงการ และจะได้ความร่วมมือที่ดี เพื่อให้แผนงานและโครงการบรรลุผลสำเร็จ จะเห็นได้ว่า การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เพราะผู้บริหารมีบทบาทตามภาระหน้าที่ในการที่จะบริหารหลักสูตร ให้บรรลุตามเป้าหมาย จึงให้ความสำคัญในการวางแผนปฏิบัติตลอดจนให้ความสำคัญต่อบุคลากรที่เป็นผู้ปฏิบัติ ได้ร่วมวางแผนและโครงการ เพื่อให้มีส่วนร่วมได้รับรู้แนวนโยบาย รวมถึงความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลดีในการบริหารงานด้านหลักสูตร

ส่วนการดำเนินการในเรื่องการประชุมผู้ปกครองให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียน มีเกณฑ์การดำเนินการต่ำกว่าข้ออื่น ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก 2 ฝ่ายด้วยกัน คือ ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครอง โดยผู้บริหารโรงเรียนอาจมองว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีเนื้อหาสาระที่ย่างยากซับซ้อนเกินกว่าจะชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจได้ง่าย และอาจประเมินว่าไม่มีความจำเป็น เพราะผู้ปกครองไม่ได้มีส่วนที่จะรับผิดชอบในเรื่องการใช้หลักสูตร ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและมีรายได้น้อย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพโดยไม่มัววันหยุดทำให้ไม่สามารถมาร่วมประชุมตามคำเชิญของโรงเรียนได้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ โดยหลักความเป็นจริงเรื่องการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดทางการเรียนให้แก่

นักเรียนว่าในอนาคตจะมีทิศทางในการดำเนินชีวิตไปทางใด เพราะหลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ครูผู้สอนให้เด็กนักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต

1.2 การจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุดในการจัดการเรียนการสอน คือ การควบคุมดูแลให้ครูจัดทำบันทึกการสอนตามกำหนดการสอน การทำบันทึกการสอนเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ครูในกระบวนการเรียนการสอน เช่น วิธีการสอน บทเรียนกิจกรรม อุปกรณ์ การกำหนดเนื้อหาบทเรียน ให้เหมาะสมตามกำหนดการสอน แผนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในกรณีที่ครูไม่สามารถมาปฏิบัติการสอนได้ ครูที่ทำหน้าที่สอนจะยังสามารถทำการสอนแทนได้โดยสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526 : 10 - 11) ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผน มีการเตรียมการ การจัดการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน ต้องเตรียมแผนการสอนย่อย กำหนดการสอน บันทึกการสอน เพื่อวางแผนการสอนให้เหมาะสม และเป็นไปตามอัตราเวลาที่กำหนด

ส่วนการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมเพื่อเสริมความรู้แก่นักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าข้ออื่น ๆ การดำเนินการในเรื่องนี้ก็เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ นับได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่ควรมองข้ามเป็นอันขาด และควรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้มากที่สุดเท่าที่จะพึงกระทำได้

1.3 การนิเทศการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน การดำเนินการนิเทศภายในโดยจัดให้มีการเยี่ยมชั้นเรียนและการสังเกตการสอน และติดตามดูแลประเมินผล และนิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ มีการดำเนินการ

อยู่ในระดับสูงกว่าข้ออื่น ๆ ซึ่งพอจะพิจารณาได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการนิเทศการ
เรียนการสอนเป็นการบริหารงานวิชาการอย่างหนึ่ง เพราะการนิเทศการเรียนการสอนเป็น
การพัฒนาสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนและในโรงเรียนให้ดีขึ้น หรือเป็นกระบวนการ
ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศการสอนกับการสอนจึงควรอยู่คู่กัน และ
สัมพันธ์กันอย่างยิ่ง โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่นิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียน
ได้ดีกว่าบุคลากรจากนอกหน่วยงาน เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและคุ้นเคย
กับครูผู้สอน และสามารถติดตามผลการนิเทศได้ตลอดเวลา การนิเทศการเรียนการสอนจึง
มีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการนิเทศการเรียน
การสอน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติก็จะทำให้เกิดผลดีต่อการบริหารงานวิชา
การเป็นอย่างยิ่ง การนิเทศการเรียนการสอนนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การให้คำ
แนะนำ การประชุมปรึกษาหารือ การจัดอบรม การใช้เอกสารให้ความรู้ การสาธิต การ
ศึกษาดูงาน เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารสามารถเลือกที่จะนำมาใช้ให้ถูกกับสถานการณ์และโอกาส
ตามความเหมาะสม ดังที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 5 - 8) ได้
กำหนดความหมายของการนิเทศไว้ว่า การนิเทศการเรียนการสอน คือ การแก้ไขข้อบกพร่อง
การป้องกันมิให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยหาสิ่งใหม่ ๆ และ
เหมาะสมมาใช้

นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า การจัดให้ครูได้สังเกต
การสอนของเพื่อนครู และการนำครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนมาตรฐานดีเด่น มีระดับการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับนิเทศการ
เรียนการสอนโดยจัดให้ครูได้สังเกตการสอนของเพื่อนครูในโรงเรียนยังมีการปฏิบัติการน้อย
เพราะการนิเทศการเรียนการสอนได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบจากการดำเนิน
การโดยการตรวจตราสั่งการมาเป็นการดำเนินการโดยการขอความร่วมมือ แนะนำ ช่วย
เหลือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ครูได้พัฒนาความสามารถและพฤติกรรมการ
เรียนการสอนให้ดีขึ้น แต่ครูและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการนิเทศการ
เรียนการสอนเป็นหน้าที่ของบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าตน เป็นงานของศึกษา
นิเทศก์ หรือคณะกรรมการที่จะมาทำหน้าที่ประเมินเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน นอกจาก

เหตุผลดังกล่าวแล้ว สาเหตุที่น่าจะมีส่วนที่ทำให้การปฏิบัติน้อยอีกประการหนึ่งก็คือ การยอมรับกันเองระหว่างเพื่อนครู ที่ทำหน้าที่สอนและผู้ที่ทำหน้าที่สังเกตการสอนยังไม่ค่อยจะมีความเข้าใจและยอมรับกันเองเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจริญ ขวัญสำราญ (2531 : 90 - 91) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังคงมีแนวความคิดว่าการนิเทศเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ โดยยังขาดความรู้ความเข้าใจว่าการนิเทศเป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ส่วนการดำเนินการเรื่องการนำครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนมาตรฐานดีเด่น ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนยังไม่เห็นความสำคัญของการนำเอาทรัพยากรระหว่างหน่วยงานมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติการในโรงเรียนเป็นหลักจึงทำให้ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ทั้งที่เป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพราะเป็นการให้โอกาสครูได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และเกิดการแลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างเพื่อนครูต่างโรงเรียน ตลอดจนทำให้ครูเกิดแรงบันดาลใจในการที่จะปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะการศึกษาดูงานก็เป็นกรณีพิเศษทางตรง โดยไม่ต้องผ่านสื่ออื่น ๆ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 38 - 51) ได้กล่าวถึงการนำครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ว่า เป็นกิจกรรมการนิเทศการเรียนการสอนที่ได้ผลดีกิจกรรมหนึ่ง เพราะทำให้ครูได้รับความรู้อย่างกว้างขวางทันต่อเหตุการณ์ เกิดความคิดสร้างสรรค์จากการที่ได้รับประสบการณ์จากต่างสถานที่ได้เห็นการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างความสามัคคี และสามารถนำประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

1.4 การวัดผลและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การกำกับให้ครูจัดทำสมุด ป.01 เพื่อรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน และการจัดทำแผนภูมิสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นในการสอบปลายภาค/ปลายปี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงกว่าข้ออื่น ๆ อาจจะสืบเนื่องมาจากทางศูนย์วิชาการเขต ได้กำหนดเป็นนโยบายมาให้แต่ละโรงเรียนได้ถือปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางศูนย์วิชาการเขตได้ใช้ข้อมูลดังกล่าวในการ

ติดตามประเมินผลการบริหารงานวิชาการ และในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการใช้หลักสูตรให้ถูกต้อง โดยเฉพาะในเรื่องการวัดผลและประเมินผล เพราะหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ต้องการให้นักเรียนมีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมุ่งให้นักเรียนแข่งขันกับตนเอง ดังนั้นผลการสอบของนักเรียนจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่บ่งถึงความพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องส่งเสริมและควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจลีย์ว คียีน (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้กำหนดแนวทางดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยส่งเสริมให้ครูมีการทดสอบนักเรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติควบคู่กันไป จัดให้มีคณะกรรมการในการวัดผลประเมินผลทุกครั้ง ให้ครูทำแผนภูมิแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกชั้น และทุกภาคเรียน แจ้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบตามกำหนดเวลา สนับสนุนให้ครูได้นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนเรื่องที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ จัดให้มีการออกข้อสอบและธนาคารข้อสอบ สาเหตุที่มีการปฏิบัติน้อย เพราะว่าการออกข้อสอบและธนาคารข้อสอบเป็นเรื่องที่ไม่สามารถทำได้โดยง่ายถ้าหากหวังผลว่าจะได้ข้อสอบที่ดีเพื่อจัดเก็บเป็นธนาคารข้อสอบทั้ง ๆ ที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ก็เล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญในเรื่องนี้ ทั้งนี้เพราะว่าการจัดทำธนาคารข้อสอบนั้น ข้อทดสอบที่จะนำมาจัดทำจะต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อให้มีคุณสมบัติตามลักษณะข้อทดสอบที่ดี ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการวัดผลและประเมินผลโดยเฉพาะ ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรประเภทนี้ จึงทำให้เป็นปัญหาในการที่จะออกข้อทดสอบและจัดทำธนาคารข้อสอบ (วรสุดา บุญไวโรจน์. 2526 : 260) ในกรณีนี้ผู้บริหารโรงเรียนอาจแก้ปัญหาได้โดยส่งครูไปรับการอบรมการวัดผลและประเมินผล หรือส่งเสริมครูให้เข้ารับการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต ด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาออกข้อทดสอบและจัดทำธนาคารข้อสอบในโอกาสต่อไป

2. จากการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางกรุงเทพมหานครได้ให้ความสำคัญทางด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญสนับสนุนแก่โรงเรียนทางด้านงบประมาณ เพื่อพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาและจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการบริหารงานวิชาการ พร้อมทั้งได้มอบหมายให้สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับควบคุมดูแลโรงเรียนได้จัดทำแนวปฏิบัติงานในโรงเรียนให้โรงเรียนในสังกัดได้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน พร้อมทั้งได้มอบหมายให้ศูนย์วิชาการเขตในแต่ละสำนักงานเขตได้จัดทำแผนงานโครงการในการปฏิบัติด้านการบริหารงานวิชาการให้โรงเรียนในสังกัด แต่ละสำนักงานเขตได้ใช้เป็นแนวทางดำเนินงาน นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเป็นอย่างมาก โดยมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับด้านการจัดการศึกษา และสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาได้จัดประชุมอบรม สัมมนา และผลิตเอกสารที่ให้ความรู้แก่ครูและผู้บริหารโรงเรียน ได้ศึกษาหาความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สามารณ รักษาศิลป์ (2534 : 83 - 84) ซึ่งพบว่า ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารงานวิชาการไม่ต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการเรียนการสอนต่างกัน ซึ่งประยงค์ ชูรักษ์ (2531 : 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครูผู้สอนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมายของหลักสูตร จากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรเป็นอย่างมาก และการดำเนินการจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณของบุคลากรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กมักมีโอกาสได้รับน้อยกว่าโรงเรียน

ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพราะในการกำหนดกรอบอัตรากำลังครู และงบประมาณในแต่ละโรงเรียนจะใช้ขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนเป็นตัวกำหนด จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีอัตรากำลังครูและงบประมาณจำนวนจำกัด ทั้งที่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ก็มีงานในภาระหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติทุกงานเหมือนกัน แตกต่างกันเพียงปริมาณของงานเท่านั้น จึงทำให้เป็นปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดครูเข้าสอน การจัดครูประจำวิชา ไม่สามารถจัดได้ตรงตามความต้องการและความถนัดในการสอนของครู เพราะทางเลือกมีน้อยการผลิตสื่อการสอน การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนการติดตามประเมินผลงานผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ตามหลักการบริหารงานวิชาการ อันเนื่องมาจากปัญหาของความขาดแคลน และความไม่เสมอภาคในการกระจายปัจจัยในการบริหารงาน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนต่างกัน ส่วนความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารงานต่างกัน เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีความแตกต่างกันทางด้านจำนวนบุคลากร และการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานเป็นอย่างมาก เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ช่วยในการบริหารงานในโรงเรียน ประกอบไปด้วยผู้ช่วยฝ่ายธุรการ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยฝ่ายบุคลากร และผู้ช่วยฝ่ายบริการ ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กจะไม่มีตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบในงานการบริหารโรงเรียนในภาระหน้าที่ทั้งหมด คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารอาคารสถานที่การบริหารงานธุรการและการเงิน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานตามนโยบายงานโครงการต่าง ๆ ในส่วนของบุคลากรในโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีจำนวน ครู อาจารย์ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีโอกาสที่จะพิจารณามอบหมายให้ครูช่วยในการปฏิบัติภารกิจได้ ตามความเหมาะสมและความรู้ความสามารถ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีเวลาที่จะบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอน เพราะการนิเทศการเรียนการสอนเป็นภารกิจที่จะต้องใช้เวลา เช่น การนิเทศภายในจะต้อง

ประกอบด้วย การสังเกต การสอน การประชุมพิจารณาปัญหา การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครู นอกจากนี้ผู้บริหารยังจะต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น งานศึกษาธิการเขต หน่วยงานพิเศษ ศูนย์วิชาการเขต สำนักงานการศึกษา เพื่อจัดหาวิทยากรและเอกสารมาให้ความรู้แก่ ครู อาจารย์ ภายในโรงเรียน ซึ่งในโรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถที่จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ เนื่องจากไม่มีเวลาเพียงพอจึงทำให้เกิดความแตกต่าง ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนด้านการนิเทศการเรียนการสอน

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ครอบคลุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล งานทั้ง 4 ด้านเป็นกระบวนการดำเนินการที่มีความสัมพันธ์และส่งผลลัพธ์ต่อกันทุกงาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการบริหารสมดุลย์กัน ไม่ควรให้ความสำคัญด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่างานเหล่านี้เป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูจะต้องร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เพราะถ้าหากจะปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดดำเนินการเพียงลำพัง โดยปราศจากความร่วมมือที่ดี ย่อมจะทำให้การบริหารงานวิชาการดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3. จากการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในทางการบริหารงานโรงเรียนต่ำกว่า 7 ปี และ 7 ปีขึ้นไป พบว่าผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน ผลที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ชัดแย้งกับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันนี้ ทางกรุงเทพมหานครได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านบุคลากรของโรงเรียนได้มีการจัดอบรมเสริมความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในโรงเรียน เช่น ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในส่วนของผู้บริหารก็มีการจัดขั้นตอนในการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนเริ่มตั้งแต่ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน โดยกำหนดคุณสมบัติที่จะดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องผ่านการสอบคัดเลือกจากกรุงเทพมหานคร และเมื่อสอบคัดเลือก

ผ่านแล้วจะต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานการศึกษา และกองฝึกอบรมข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ศูนย์ฝึกอบรมข้าราชการกรุงเทพมหานคร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร และผู้ที่มีสิทธิ์ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความผ่านเกณฑ์การอบรมตามที่ทางกรุงเทพมหานครกำหนด ส่วนผู้ที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงจึงจะมีสิทธิ์ได้รับการแต่งตั้ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในทางการบริหารงานโรงเรียนต่ำกว่า 7 ปี จึงได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และทราบถึงภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี นอกจากนี้ทางกรุงเทพมหานครยังได้จัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนสมรรถภาพทางด้านการบริหารงานโรงเรียนให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนโดยสม่ำเสมอ เช่น โครงการอบรมยุทธศาสตร์ทางการบริหารการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้นำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงานโรงเรียน โดยเฉพาะงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียนคือการบริหารงานวิชาการ

นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้วทางกรุงเทพมหานคร ยังมีนโยบายเกี่ยวกับการบริหารในโรงเรียนอย่างชัดเจน ด้านการตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการประเมินผลการให้หลักสูตร ประเมินมาตรฐานโรงเรียน ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเร่งพัฒนาโรงเรียนให้มีมาตรฐานทางวิชาการ (กองวิชาการสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2536 : 6) ได้จัดให้มีโครงการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ เช่น โครงการประกวดครูมาตรฐานดีเด่น ประกวดโรงเรียนดีเด่น ประกวดผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ ระดับสำนักงานเขต ระดับภาค ระดับกรุงเทพมหานคร และระดับประเทศ ตลอดจนมีคณะกรรมการประเมินเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนได้ตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำการปฏิบัติงานในแต่ละภาคเรียน จากนโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครมีผลทำให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และพยายามศึกษาหาความรู้ เพื่อนำมาปฏิบัติงานให้โรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งความกระตือรือร้นนี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากการติดตามผลงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ อีกส่วนหนึ่งอาจเกิดจากความต้องการที่จะเข้าประกวดแข่งขันจึงพยายามปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้าของตนเอง และชื่อเสียงของโรงเรียน ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียน

ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีประสบการณ์ในการบริหารงานต่างก็ก็สามารถที่จะแสวงหาประสบการณ์เพิ่มเติมเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและหน่วยงาน จึงทำให้ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยให้ความสำคัญในงานวิชาการทั้ง 4 ด้านเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านมีการบริหารการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก การบริหารหลักสูตรและการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ย่อมแสดงว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนด้านการนิเทศการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตร เป็นเรื่องที่ควรพิจารณาหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้งานบริหารวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยขอเสนอแนวทางดังนี้

1.1 การบริหารหลักสูตร ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ กำหนดให้มีการจัดทำแผนการสอนโดยคำนึงถึงสภาพความแตกต่างของท้องถิ่น ทางด้านสังคม สภาพเศรษฐกิจ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นถ้าหากแผนการสอนสามารถสนองตอบต่อความต้องการของนักเรียนก็ย่อมส่งผลดีต่อการเรียนการสอน จัดหาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร แผนการสอนและคู่มือครูต่าง ๆ ไว้ในห้องสมุดโรงเรียน หรือในที่ ๆ ครูสามารถจะใช้บริการศึกษาค้นคว้าได้อย่างสะดวกเหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูที่รับผิดชอบการเรียนการสอน และผู้รับผิดชอบงานวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในโรงเรียนและศูนย์วิชาการเขต เพื่อจะได้นำข้อคิดเห็นมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม มีการติดตามนิเทศการใช้หลักสูตรตามระยะเวลาที่สมควรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร ทุกภาคเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรเป็นอย่างดีเพื่อที่จะได้สามารถให้ความรู้ความเข้าใจและให้การเสนอแนะแก่ครูในการนำหลักสูตรไปใช้

1.2 การนิเทศการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนั้นจึงควรมีบทบาทในเรื่องการนิเทศการเรียนการสอนและให้ความสำคัญในการเป็นผู้นิเทศ การนิเทศการเรียนการสอนจะประสบผลดีไม่น้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสองส่วน คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ถ้าหากว่าผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นในเรื่องของการนิเทศ มีความเข้าใจในขั้นตอนและวิธีปฏิบัติการณ์ภายในโรงเรียน มีความเข้าใจในขบวนการนิเทศ มีการวางแผนการนิเทศเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ มีการติดตามประเมินผลการนิเทศในระหว่างดำเนินการอย่างต่อเนื่องและช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อนำผลมาปรับปรุงวิธีการดำเนินการ และมีการประเมินผลการนิเทศเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงและเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการในอนาคตต่อไป มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการนิเทศ เช่น หน่วยงานนิเทศก์ ศูนย์วิชาการเขต เพื่อขอความสนับสนุนด้านวิทยากร สื่อ และข้อมูลใช้ประกอบการนิเทศให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด กำหนดผู้รับผิดชอบทางด้านการนิเทศอย่างเหมาะสมทั้งด้านจำนวนและคุณสมบัติ ผู้บริหารควรให้ความสนใจติดตามการนิเทศการเรียนการสอน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงและบริหารงานวิชาการ โดยพยายามศึกษาหาความรู้เพื่อให้เกิดศักยภาพในด้านการนิเทศการเรียนการสอนให้สนองต่อความต้องการของครูได้อย่างแท้จริง

2. เนื่องจากครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นแตกต่างกัน ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน เกี่ยวกับการบริหารในเรื่องนี้องค์ประกอบที่สำคัญ คือ บุคลากร และงบประมาณ ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารต่างกัน จึงควรดำเนินการกระจายทรัพยากรบุคคลและงบประมาณให้เกิดความเสมอภาค และผู้บริหารควรให้ความสนใจในการบริหาร นอกจากนี้ทางสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ได้กำหนดให้แต่ละสำนักงานเขตจัดตั้งศูนย์วิชาการในแต่ละเขต เพื่อทำหน้าที่จัดทำแผนงาน โครงการทางวิชาการ และจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้บริหารโรงเรียน ได้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการที่โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีแนวทางในการบริหารไม่แตกต่างกันถึงแม้จะมีประสบการณ์ต่างกันก็ตาม

ข้อเสนอเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในภาคอื่น ๆ เพื่อจะทำให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและกว้างขวางยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ควรเป็นเครื่องมือหลายรูปแบบ นอกจากแบบสอบถาม เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เพราะจะทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับสภาพความเป็นจริงอันจะเป็นผลดีต่อผลของการวิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพานิช. "หลักการบริหารการศึกษา," ประมวลบทความทางวิชาการ หน่วยงาน
นิเทศกรรมสามัญศึกษา. เอกสารลำดับที่ 30/2520
- กิตติมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต,
2529.
- _____. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์,
2532.
- กรุงเทพมหานคร. สถิติการศึกษาที่สำคัญปีการศึกษา 2535. กองวิชาการ สำนักการศึกษา,
2535.
- _____. แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 4 แผนการศึกษาและวัฒนธรรม. สำนักนโยบาย
และแผนกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ, 2535.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการปฏิบัติงานในหน้าที่ พน.ปอ./
บก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2525.
อัครสาเนา.
- _____. คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.
- _____. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2528.
- _____. งานบริหารงานวิชาการ ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ :
สามเจริญพานิช, 2529.
- จันทน์ กสิบเมฆ. "งานบริหารวิชาการโรงเรียน," มิตรครู. 8 : 9 สิงหาคม 2525.
- เจริญ ขวัญสำราญ. สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัครสาเนา.
- เจสียา คีวัน. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา
2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัครสาเนา.

ชาณุวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. "วิธีการสถิติสำหรับการวิจัย," เอกสารคำสอนวิชาสถิติ

511. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

บันลือ พงษ์ชนะวัน. การประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2525.

_____. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

บุญมี เฌรยอด. "งานบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา," ในเอกสารการอบรม
คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ, 2529.

ปราโมทย์ ศรีสมบัติ. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.
อัดสำเนา.

ประยงค์ ชูรักษ์. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. ถ่ายเอกสาร.

ปรีชา คัมภีรปกรณ์. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2526.

พกา แสงสุวรรณ. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2536.

พงศ์รัตน์ จุลนวล. การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถม
ศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2533. อัดสำเนา.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.

_____. หลักการบริหารโรงเรียน ฉบับแก้ไขปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2529.

- ไพโรจน์ ชูช่วย. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
 2526.
- มณี ภัคเกษม. การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือคาทอลิกในกรุงเทพ
มหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีกิจ
 การพิมพ์, 2527.
- วรางคณา บัณฑิตยานาค. การบริการงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- วรสุตา บุญไวยโรจน์. "การวัดผลและประเมินผลในระดับประถมศึกษา," หลักและแนวปฏิบัติ
ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.
- วิชาการ, กรม. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3
 กรุงเทพฯ : เรือนอักษร, 2524.
- วีระ ตันตระกูล และคนอื่น ๆ. คู่มือสอบศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ : อุดมศึกษา, 2525.
- สงัด อุทรานันท์. 20 งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงราย, 2526.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2526.
- _____. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทวรวิเทศการพิมพ์, 2527.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- _____. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- สมมาตร แก้วลาย. การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528. อัดสำเนา.

- สมศักดิ์ พัทธ์. การประเมินสมรรถภาพการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร. ปรินต์านพณ์ กศ.ม. พิชณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชณุโลก, 2530. อัดสำเนา.
- สายหยุด จำปาทอง. งานนิเทศการศึกษา. ม.ป.ท., 26 .
- สามารถ รักษาศิลป์. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. ปรินต์านพณ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไต้เต็ด ไบรด์กั้น, 2526.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 - 15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์ชีวิตบริหารการศึกษา หน่วยที่ 1 - 5. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พานิชย์, 2526.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร หน่วยที่ 8 - 15. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2527.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1 - 15. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2527.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- หวน พันธุ์พันธ์. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : มิตรครู, 2525.
- _____. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไต้เต็ดไต้, 2528.
- องค์การ อินทร์มรรย. เอกสารการสอนชุดการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- อารมณ เพชรชื่น. เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหารการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร. ชลบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2529. อัดสำเนา.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักและแนวทางในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์, 2528.

- อุทัย ธรรมเตโช. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2531.
- เอกชัย กี่สุพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์
การพิมพ์, 2527.
- Ben, M. Harris. Supervisory Behavior in Education. Englewood
Cliffs. New Jersey : Prentice - Hall, 1975.
- Best, John W. Research in Education. 3rd ed., Englewood Cliffs,
New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1977.
- Bobbitt, Franklin. The Curriculum. New York : Holt Rineart and
Winston, 1974.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing 3rd ed.
New York : Harper & Row, 1970.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education.
4th ed., New York, McGraw-Hill, 1976.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed., New York :
McGraw-Hill Book Co., 1974.
- Krejcie, Robert V. and Dargle W. Morgan. "Determining Sample Size
for Research Activities," in Journal of Educational and
Psychological Measurement. 1970.
- Mattox, Donald Dean. "A Study of In-service Needs of Illinois
Public School Elementary Principals," Dissertation Abstracts
International. University Microfilms International V.12 Part
1, June 1987.
- Minudin, Otman Osman Bin. "The Role of the Secondary School
Principal as Perceived by Secondary School Principals in
Sabah, Malaysia," Dissertation Abstracts International.
January, 1987.

- Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice.
New York : harcourt, Brace and World, 1962.
- Wells, Richard Francis, "A Study of the Major Job Responsibilities
of the Elementary Schoool Principals," Dissertation
Abstracts International. University Microfilms International
Vol.39 No.1 June, 1978.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Expermental Design.
New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความที่เป็นจริงตรงกับตัวท่าน

1. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

- [] ครู
[] ผู้บริหารโรงเรียน

2. ขนาดของโรงเรียน

- [] ขนาดเล็ก
[] ขนาดกลาง
[] ขนาดใหญ่

3. ประสบการณ์ในการบริหารของท่าน (ตอบเฉพาะผู้บริหาร)

- [] ต่ำกว่า 7 ปี
[] 7 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

โปรดพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนของท่านว่าปฏิบัติมากน้อยเพียงใด เมื่อท่านพิจารณาว่าอยู่ในระดับใดแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / แสดงระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในช่องระดับการปฏิบัติงาน

เกณฑ์การพิจารณา

มากที่สุด	หมายถึง	ได้ปฏิบัติเป็นประจำอยู่เสมอหรือบ่อยที่สุด
มาก	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้งแต่ไม่เป็นประจำ
ปานกลาง	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นครั้งคราว
น้อย	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยหรือนาน ๆ ครั้ง
น้อยที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติเลย

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	<u>การบริหารหลักสูตร</u>					
1	จัดอบรมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร					
2	มีการจัดทำแผนงานทางวิชาการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ตลอดปีการศึกษา					
3	ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและโครงการทางวิชาการของโรงเรียน					
4	จัดหาหลักสูตร คู่มือครูแผนการสอน และกำหนดการสอน ให้บริการแก่ครู					
5	ให้ครูทำแผนการสอนโดยคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่น					
6	ร่วมกับศูนย์วิชาการเขต จัดทำแผนการสอน					
7	จัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้การสอน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
8	จัดเนื้อหาวิชา เลือกกลุ่มงานพื้นฐานอาชีพตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม					
9	จัดหลักสูตร ได้เหมาะสมตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม					
10	มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อใช้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร					
11	จัดอาคารสถานที่ที่สนับสนุนต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
12	สนับสนุนให้ครูจัดทำโครงการทางวิชาการของตนเอง					
13	จัดประชุมผู้ปกครองให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัด หลักสูตรของโรงเรียน					
14	มีการติดตาม นิเทศ การใช้หลักสูตรของครู					
15	ประเมินผลการจัดหลักสูตรเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปี การศึกษา <u>การจัดการเรียนการสอน</u>					
1	พิจารณาจัดครูเข้าสอนตามกลุ่มประสบการณ์ โดยคำนึงถึง ความรู้ความสามารถเป็นหลัก					
2	ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ					
3	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ครูใช้ผลิตสื่อการสอน					
4	ควบคุมดูแลให้ครูจัดทำบันทึกการสอนตามกำหนดการสอน					
5	จัดห้องโสตทัศนอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการนำไปใช้					
6	จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมตามความแตกต่างของนักเรียน					
7	จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือเพื่อส่งเสริมการค้นคว้าของ ครูและนักเรียน					
8	ควบคุมดูแลการสอนของครูให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของ นักเรียน					
9	แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ เพื่อให้การสนับสนุนการ เรียนการสอน					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
10	ให้ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาดำเนินการจัดตารางสอน					
11	จัดสัดส่วนจำนวนชั่วโมงสอนของครูได้อย่างเหมาะสม					
12	จัดบรรยากาศภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน					
13	จัดหาแหล่งวิทยากรเพื่อให้ครูได้ใช้บริการ					
14	ส่งเสริมให้ครูจัดฝ่ายนิเทศได้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน					
15	ให้ความร่วมมือกับครูเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน					
16	ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน					
17	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาสมรรถภาพของครู โดยการฝึก อบรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่					
18	ส่งเสริมให้บรรณารักษ์ห้องสมุดเข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานห้องสมุด					
19	จัดให้มีหนังสือคู่มือครู แผนการสอนและเอกสารที่ครู ใช้ศึกษาค้นคว้า					
20	ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมเพื่อเสริมความรู้แก่นักเรียน					
21	จัดหมวดหมู่ของสื่อการสอนตามกลุ่มประสบการณ์					
22	จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดอย่างเพียงพอต่อการให้บริการ แก่คณะครูและนักเรียน					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	<u>การนิเทศการเรียนการสอน</u>					
1	จัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน					
2	ให้ครูได้มีส่วนวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน					
3	ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการนิเทศ					
4	ดำเนินการนิเทศภายในโดยการเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน					
5	ติดตามดูแลประเมินผลและนิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ					
6	มีการกำหนดระยะเวลาในการนิเทศได้อย่างเหมาะสม					
7	มีการมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน					
8	เยี่ยมชั้นเรียนเพื่อรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะของครูอย่างสม่ำเสมอ					
9	ประสานงานกับศึกษานิเทศก์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน					
10	มีการรายงานผลการนิเทศให้ศูนย์วิชาการเขตรับทราบตามเวลาอันเหมาะสม					
11	มีการยอมรับและปฏิบัติตามบทบาทของผู้นิเทศและรับการนิเทศ					
12	มีการนำหลักจิตวิทยามาใช้ในการนิเทศการเรียนการสอน					
13	จัดให้ครูได้สังเกตการสอนของเพื่อนครูในโรงเรียน					
14	นำครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนมาตรฐานดีเด่น					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	<u>การวัดผลและประเมินผล</u>					
1	จัดการอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา					
2	จัดให้มีการควบคุมและดำเนินการวัดผลการเรียนการสอนได้อย่างมีระบบและถูกต้องตามระเบียบ					
3	จัดให้มีการออกข้อทดสอบและธนาคารข้อสอบ					
4	จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า					
5	จัดทำเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้					
6	กำหนดให้ทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอน					
7	จัดให้ครูมีเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ทุกภาคเรียน					
8	อธิบายให้ครูได้เข้าใจวิธีจัดทำสมุด ป.02 อย่างถูกต้อง					
9	จัดทำแผนภูมิสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นในการสอบปลายภาค/ปลายปี					
10	ส่งเสริมให้ครูจัดทำข้อทดสอบนักเรียนทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติควบคู่กันไป					
11	ประเมินผลงานทางด้านวิชาการของโรงเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา					
12	จัดให้มีการสอบซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13	กำกับให้ครูจัดทำสมุด ป.01 เพื่อรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน					
14	กำกับให้ครูตรวจผลงานนักเรียนโดยสม่ำเสมอ					
15	ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิควิธีการหลายวิธีในการวัดประเมินผล					
16	นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายพิชิต เย็นทรง
เกิดวันที่	12 กุมภาพันธ์ 2490
สถานที่เกิด	จังหวัดปทุมธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	162/128 เมืองนนท์ในเวศน์ 1 หมู่ที่ 2 ต.ท่าทราย ถนนติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี
ตำแหน่งการงาน	ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ 8
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดบางโพไอมาวาส ถนนประชาราษฎร์ สาย 1 แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2503	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดมูลเหล็ก จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2509	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2513	ป.กศ.สูง วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2517	กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ชลบุรี
พ.ศ. 2537	กศ.ม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2514	ครูตรี โรงเรียนวัดดอกลำไย เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2527	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดดอกลำไย เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2529	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอกลำไย เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2531	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2533	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2533	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสุเหร่าสามอิน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2534	ผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าสามอิน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางโพไอมาวาส เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2

บทคัดย่อ

ของ

พจิต เย็นทรง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2537

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาค 2 และเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการบริหารงานโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 39 คน ครู 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา รวม 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้คือค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และ t-test

จากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการบริหารงานไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารไม่ต่างกัน

THE ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF THE PRIMARY SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER BANGKOK METROPOLITAN IN ZONE II

AN ABSTRACT
BY
PICHIT YENZUANG

Presented in partial fulfillment of requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

August 1994

This study aimed to investigate and compare the academic affairs administration of the elementary school administrators under Bangkok metropolitan as perceived by school administrators and teachers, classified by school size and administrative experience. The samples comprised 39 elementary school administrators and 310 teachers. Rating - scale questionnaires, including 4 aspects of curriculum management, instructional experiences, supervision and evaluation, were administered. The data were analyzed by mean, standard deviation, F-test and t-test.

Major findings were as follows :

1. The opinions of the school administrators and teachers towards the academic affairs administration of the school administrators were in the moderate level.

2. The opinions of the school administrators and teachers, classified by school size towards the academic affairs administration were statistically significant different at .01 level on the aspect of the instructional experiences and supervision, for other aspects there were no differences.

3. The opinions of the school administrators, classified by administrative experiences towards the academic affairs administration were not different.